

Kuidas koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet

17. praktiline juhend

ABC

ÕIGUSTEAVE

Käesolev dokument on REACH-määruse juhend, mis selgitab REACH-määrusest tulenevaid kohustusi ja nende täitmist. NB! Ainus autentne õiguslik alus on REACH-määrus ja käesolev dokument ei ole õiguslikult samaväärne teave. Euroopa Kemikaaliamet ei võta mingit vastutust seoses käesoleva dokumendi sisuga.

VERSIOON	MUUDATUSED
Versioon 1	Esmaväljaanne

Kuidas koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet 17. praktiline juhend

Viide: ECHA-15-B-14-ET
Katalooginr: ED-AE-15-001-ET-N
ISBN: 978-92-9247-522-2
ISSN: 1831-6565
DOI: 10.2823/91237
Aeg: september 2015
Keel: eesti

© Euroopa Kemikaaliamet 2015
Tiitelleht © Euroopa Kemikaaliamet

Dokument avaldatakse 23 keeles: bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles.

Vastutamatusesäte. See on algselt inglise keeles avaldatud dokumendi tõlke töövariant. Algdokument on ECHA veebilehel.

Kui teil tekib käesoleva dokumendiga seoses küsimusi või tähelepanekuid, saate need esitada teabenõude vormil (märkige dokumendi viide ja väljaandmise kuupäev). Teabenõude vorm on ECHA veebilehel kontaktandmete jaotises: <http://echa.europa.eu/contact>

Euroopa Kemikaaliamet

Postiaadress: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Soome
Külastusaadress: Annankatu 18, Helsinki, Soome

Praktiliste juhendite otstarve ja olemus

Praktilised juhendid aitavad sidusrühmadel suhelda Euroopa Kemikaaliametiga (ECHA). Need sisaldavad praktilisi juhiseid ja nõuandeid ning selgitavad ameti menetlusi ja teaduslikke lähenemisviise. Praktiliste juhendite koostamise eest vastutab ainuisikuliselt ECHA. Need ei asenda ametlikke juhendeid, mis koostatakse sidusrühmi hõlmava ametliku konsultatsioonimenetluse käigus ja milles esitatakse REACH-määruse nõuete põhjalikuks mõistmiseks vajalikud põhimõtted ja tõlgendused.

Käesoleva praktilise juhendi eesmärk on aidata allkasutajatel hinnata kemikaaliohutust, et täita REACH-määruse artikli 37 lõikes 4 sätestatud kohustusi. See kajastab avaldamisajal selles valdkonnas valitsevat mõtteviisi. Praktiline juhend on koostatud kemikaaliohutuse aruannete ja kokkupuutestsenaariumide tegevuskava allkasutajatöörühma (tegevuskava tegevus 4.5) kaasabil. Oleme neile abi eest väga tänulikud.

Tegevuskava lisateave on aadressil <http://echa.europa.eu/csr-es-roadmap>.

Sisukord

PRAKTIILISTE JUHENDITE OTSTARVE JA OLEMUS.....	3
SISUKORD	4
1. SISSEJUHATUS	6
2. KUIDAS ALUSTADA.....	10
3. VAJALIKU TEABE KOGUMINE	16
3.1 Teabe koondamine.....	16
3.2 Eri tarnijatelt erinev teave	17
3.3 Teabeallikad	17
3.4 Kokkupuute piirnormid.....	18
4. MEETOD A: TARNIJA KOKKUPUUTESTSENAARIUM	20
4.1 Lähtepunkt	20
4.2 Tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumidel põhineva meetodi ülevaade	20
5. MEETOD B: SEKTORI KOKKUPUUTESTSENAARIUM.....	24
5.1 Lähtepunkt	24
5.2 Sektoriorganisatsioonilt saadud kokkupuutestsenaariumidel põhineva meetodi ülevaade.....	24
6. MEETOD C: ALLKASUTAJA KOKKUPUUTESTSENAARIUM.....	28
6.1 Lähtepunkt	28
6.2 Allkasutaja kokkupuutestsenaariumi meetodi ülevaade	28
6.3 Ohuhinnangu täpsustamine.....	31
6.4 Hindamise ulatus ja kokkupuutestsenaariumide koostamine.....	31
6.4.1 KOKKUPUUTE HINDAMISE ULATUS	32
6.4.2 KESKKONNAALANE HINDAMINE	32
6.4.3 INIMTERVISEGA SEOTUD HINDAMINE	32
6.4.4 KOKKUPUUTESTSENAARIUMIDE KOOSTAMINE.....	32
6.5 Kokkupuute hindamine	33
6.6 Riski iseloomustamine.....	38
6.6.1 KVANTITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS.....	38
6.6.2 POOLKVANTITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS	38
6.6.3 KVALITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS.....	39
6.6.4 KOMBINEERITUD RISK	39
7. ALLKASUTAJA KEMIKAALIOHUTUSE HINDAMISE DOKUMENTEERIMINE.....	39
8. TEABE EDASTAMINE KLIENTIDELE.....	42
9. ECHA TEAVITAMINE.....	43
1. LIIDE. ALLKASUTAJA KEMIKAALIOHUTUSE ARUANDE NÄITED	45
1. NÄIDE. TIITELLEHT	46

2. NÄIDE. A-OSA	47
3. NÄIDE. B-OSA – MEETOD A KOOS CEFICI VAHENDIGA ES CONFORMITY TOOL	48
4. NÄIDE. B-OSA – MEETOD C MÕÕTEANDMETE KASUTAMISEGA.....	50
5. NÄIDE. B-OSA – MEETOD C MODELLEERITUD ANDMETE KASUTAMISEGA	54
2. LIIDE. KAASSTENAARIUMI NÄIDE	56
3. LIIDE. RISKIJUHTIMISMEETMETE MÄÄRATLEMINE	57
4. LIIDE. SÕNASTIK.....	58
5. LIIDE. KASULIKUD VIITED JA LINGID	61

1. Sissejuhatus

Selles peatükis on ülevaade praktilise juhendi eesmärkidest. Siit saate juhiseid, kust leida teavet, mille abil täita allkasutaja kemikaaliohutuse aruandega seoses REACH-määruse artikli 37 lõikes 4 sätestatud kohustusi.

Allkasutaja koostab allkasutaja kemikaaliohutuse aruande aine ohutu kasutamise tingimuste hindamise dokumenteerimiseks. See koostatakse kasutusala (sh kasutustingimuste) kohta, mida tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumid ei hõlma.

Kui olete allkasutaja ja kavatsete koostada aine kemikaaliohutuse aruande, leiate sellest praktilisest juhendist riskide hindamise ja hinnangu dokumenteerimise võimaluste kirjeldused.

Et juhendist oleks abi, peavad teil olema baasteadmised REACH-määrusest. Peaksite juba olema tuttav tarnijatelt saadavate kokkupuutestsenaariumidega ja oskama kontrollida, kas need hõlmavad teie kasutusala. Seda teavet siin ei korrata, aga näpunäitekastis nr 1 on juhised selle kohta, kust saada kasulikku taustteavet, ja näpunäitekastis nr 2 on terminiselgitused. ECHA juhised allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise kohta on allkasutajate juhendi viiendas jaotises.

Selles praktilises juhendis eeldame alljärgnevat.

- Aine on klassifitseeritud ja registreeritud kooskõlas REACH-määrusega ning olete saanud kokkupuutestsenaariume sisaldava ohutuskaardi.
- Teate, kuidas kontrollida tarnijalt saadud aine kokkupuutestsenaariume, et täita REACH-määruses sätestatud kohustusi.
- Olete tuvastanud, et tarnijalt saadud kokkupuutestsenaarium ei hõlma teie kasutusala ja/või kasutustingimusi või on teie kasutusala märgitud mittesoovitavaks.
- Teate, mis on teie võimalused, kui kokkupuutestsenaarium ei hõlma teie kasutusala/kasutustingimusi:
 - paluda tarnijal lisada teie kasutusala kindlaksmääratud kasutusala hulka ja esitada selle kasutusala jaoks kokkupuutestsenaarium;
 - rakendada tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud kasutustingimusi;
 - asendada aine või protsess ohutuma alternatiiviga;
 - vahetada tarnijat või
 - koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne.
- Kavatsete koostada oma kasutusala kohta allkasutaja kemikaaliohutuse aruande või kaalute sellist võimalust.
- Teate erandeid (kui allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet ei ole vaja). Nende kokkuvõte on näpunäitekastis nr 3.

Käesolevas praktilises juhendis ei ole konkreetselt kirjeldatud, kuidas koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet, kui taotletakse luba REACH-määruse XIV lisasse (autoriseerimisloetellu) kantud aine kasutusala jaoks. Mitmed aspektid on siiski olulised. Sissejuhatus

Selles peatükis antakse ülevaade praktilise juhendi eesmärkidest. Siit saate juhiseid, kust leida teavet, mis aitab täita teile REACH-määrusega seatud kohustusi.

Kuigi käesolevas praktilises juhendis püütakse anda lihtsalt järgitavaid nõuandeid allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks, on eelistatav võtta ühendust tarnijaga ja lasta temal koostada teie kasutusala kokkupuutestsenaarium. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne on eelistatav vaid siis, kui:

- tahate hoida oma kasutusala konfidentsiaalsena;
- kasutusala on mittesoovitav, aga teie arvates on risk ohjatud, või
- tarnijad ei ole nõus teie kasutusala kokkupuutestsenaariumi koostama.

NB! Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamine kooskõlas REACH-määrusega ei tähenda, et olete täitnud ka riskihindamiskohustuse, mis on sätestatud riiklikes keskkonna-, töötervishoiu- ja tööohutusõigusaktides, millega rakendatakse selliseid direktiive nagu keemiliste mõjurite direktiiv ja tööstusheitmete direktiiv. REACH-määruse kohane hindamine võib siiski olla abiks eelnimetatud riiklikes õigusaktides nõutud hindamisel ja vastupidi.

Käesolevas praktilises juhendis ei ole kirjeldatud, kuidas koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet, kui taotletakse luba REACH-määruse XIV lissasse (autoriseerimisloetellu) kantud aine kasutusala jaoks. Mõned aspektid võivad siiski huvi pakkuda.

Näpunäitekast nr 1. Kust saada taustteavet?

Allkasutajad ja REACH

- ECHA allkasutajate veebilehed: echa.europa.eu/downstream
- ECHA allkasutajate juhend

Ohutuskaardid ja kokkupuutestsenaariumid, sh kokkupuutestsenaariumide ja oma võimaluste uurimine

- 1. e-juhend „Ohutuskaart ja kokkupuutestsenaarium. Nõuandeid saajatele“
- 13. praktiline juhend. „Kuidas saavad allkasutajad käsitleda kokkupuutestsenaariume“
- Allkasutajate juhendi 4. peatükk
- Cefic/Concawe/FECC/DUCC – Aine laiendatud ohutuskaardil tarneahelas edastatav teave

Muud allkasutaja kemikaaliohutuse aruande teabeallikad

- Allkasutajate juhendi 5. peatükk
- Kemikaalide allkasutajate koordineerimisrühma (DUCC) aruanne allkasutaja kemikaaliohutuse hindamisel ja allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisel saadud kogemuste kohta
- Kasulikud lingid kõigile siin juhendis mainitud materjalidele on 5. lisas.
- Konkreetsete küsimustega võite pöörduda riikliku või ECHA kasutajatoe poole.

Näpunäitekast nr 2. Terminitest arusaamine

- Kokkupuutestsenaariumis käsitletakse tavaliselt kasutusala (nt segu tootmist) ja see võib koosneda mitmest kaasstsenaariumist. Neis kaasstsenaariumides kirjeldatakse tööülesandeid või tegevusi, mida kasutusala hõlmab (nt teisaldamine, segamine ja puhastamine), ning võidakse kirjeldada ka keskkonna-, töötaja- ja tarbijakokkupuute ning inimtervisega seotud tingimusi. Selles praktilises juhendis kasutatav termin „kokkupuutestsenaarium“ tähistab kokkupuutestsenaariumi, selle kaasstsenaariume või mõlemaid.
- Praktilises juhendis kasutatav termin „kasutusala“ hõlmab ka asjaomast ainet sisaldavate toodete eeldatavat tarbijakasutust, kui just ei ole mainitud teisiti.
- Väljend „kokkupuutestsenaarium hõlmab teie kasutusala/kasutustingimusi“ tähendab, et olete kasutanud skaleerimist näitamaks, et kokkupuutestsenaarium hõlmab tegelikke kasutustingimusi.
- Kui mõni juhendis kasutatud lühend või termin on teile uus, vaadake 4. liites esitatud sõnastikku või ECHA-termi (<http://echa-term.echa.europa.eu/>).

Näpunäitekast nr 3. Kust saada taustteavet?

- Kui tarnijatelt saadud ohutuskaart ja kokkupuutestsenaariumid ei hõlma teie kasutusala/kasutustingimusi või on teie kasutusala märgitud mittesoovitavaks, ei ole REACH-määrusega alati ette nähtud kohustust koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne. Peamised erandid on järgmised:
 - kasutate ainet aastas alla tonni;
 - kasutate ainet toote- ja tehnoloogiaalaseks uurimis- ja arendustegevuseks (PPORD);
 - aine kontsentratsioon segus on väiksem kui kontsentratsiooni piirväärtus, millega tuleb arvestada segu ohtlikuks klassifitseerimisel (REACH-määruse artikli 14 lõige 2);
 - aine on püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline (PBT) või väga püsiv ja väga bioakumuleeruv (vPvB), aga selle kontsentratsioon segus on alla 0,1 massiprotsendi.
- Uurige enne allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamist, kas need erandid teile kehtivad. Lisateave on ECHA allkasutajate juhendi punktis 4.4.2.
- Kui soovite vabastust, sest kasutate ainet aastas kokku alla tonni või kasutate seda toote- ja tehnoloogiaalaseks uurimis- ja arendustegevuseks, peate sellest ECHA-t teavitama. ECHA teavitamisest lugege 9. peatükis.

Praktilise juhendi ülevaade

2. peatükis on ülevaade aine kemikaaliohutuse hindamise eri meetoditest ja 3. peatükis kirjeldatakse teabekogumise eri tahke, mis on ühised kõigi hindamismeetodite puhul.

4., 5. ja 6. peatükis kirjeldatakse üksikasjalikult allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise kolme põhimeetodit. Võite need kõik läbi lugeda, et otsustada, milline sobib teile kõige paremini, või tutvuda kohe sellega, mida kavatsete kasutada.

7. peatükis on nõuanded ja 1. liites näited allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise dokumenteerimise ehk aruande koostamise kohta. Kui edastate allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise tulemust klientidele, tutvuge 8. peatükiga.

9. peatükis on selgitatud, kuidas teatada ECHA-le toetamata kasutusaladest.

2. Kuidas alustada

Allkasutaja võib hinnata kemikaaliohutust mitmel viisil. Selles peatükis tutvustatakse, millised on peamised meetodid ja millal need kõige paremini sobivad.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise põhietapid on REACH-määruse XII lisa alusel esitatud joonisel 1. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande keskmes olev kemikaaliohutuse hindamine võib toimuda mitut moodi. Juhendis kirjeldatakse kolme meetodit, mis on järgmised:

- A. Tarnija kokkupuutestsenaarium: muutke tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumi või kaasstsenaariumi näitamaks, et riskid on ohjatud. Seda saab teha lihtsate ümberarvutusvahendite abil (4. ptk).
- B. Sektori kokkupuutestsenaarium: kasutage tööstus- või sektoriorganisatsiooni kokkupuutestsenaariumi. Sektori kokkupuutestsenaarium esitatakse koos piirtingimuste ja kokkupuutehinnanguga (5. ptk).
- C. Allkasutaja kokkupuutestsenaarium: koostage oma kokkupuutestsenaarium, hinnake kokkupuudet modelleeritud või mõõteandmete põhjal ja iseloomustage riske (6. ptk).

Ülevaade neist kolmest meetodist koos näidetega, millal neid kasutada, on tabelis 1. Otsustuskeem on joonisel 2. Selle abil saate valida oma olukorrale sobiva meetodi. Meetodite täpsem kirjeldus on 4., 5. ja 6. peatükis.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet ei pea koostama ühe meetodi alusel, aga see peab hõlmama joonisel 1 näidatud põhietappe. Kõikide meetodite korral tuleb kasutada näpunäitekastis nr 4 kirjeldatud tegevusi.

Praktilise juhendi ülevaade

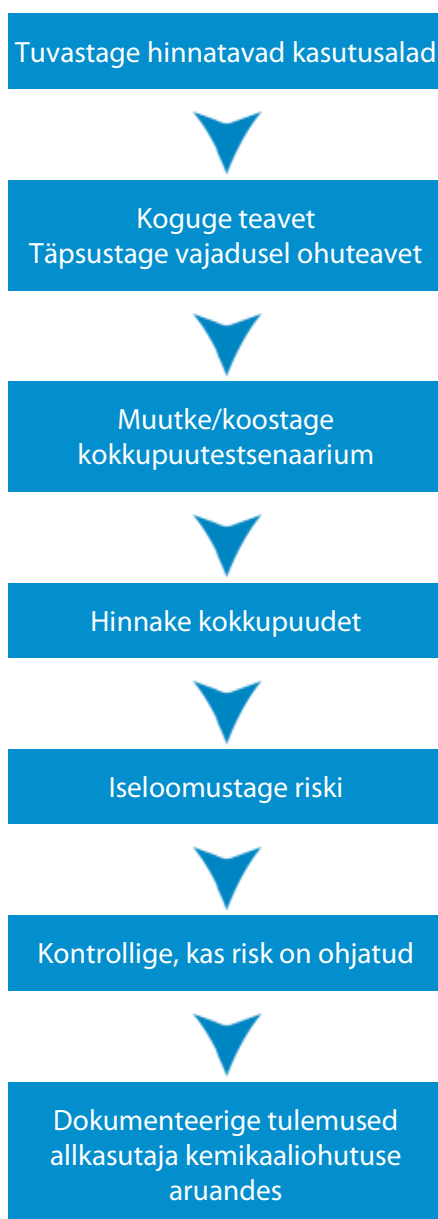
2. peatükis on ülevaade aine kemikaaliohutuse hindamise eri meetoditest ja 3. peatükis kirjeldatakse teabekogumise eri tahke, mis on ühised kõigi hindamismeetodite puhul.

4., 5. ja 6. peatükis kirjeldatakse täpsemalt allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise kolme põhimeetodit. Võite need kõik läbi lugeda, et otsustada, milline sobib teile kõige paremini, või tutvuda kohe sellega, mida kavatsete kasutada.

7. peatükis on nõuanded ja 1. liites näited allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise dokumenteerimise ehk aruande koostamise kohta. Kui edastate allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise tulemuse klientidele, tutvuge 8. peatükiga.

9. peatükis on selgitatud, kuidas teatada ECHA-le toetamata kasutusaladest.

Joonis 1. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise protsess

Näpunäitekast nr 4. Mida allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisel meeles pidada

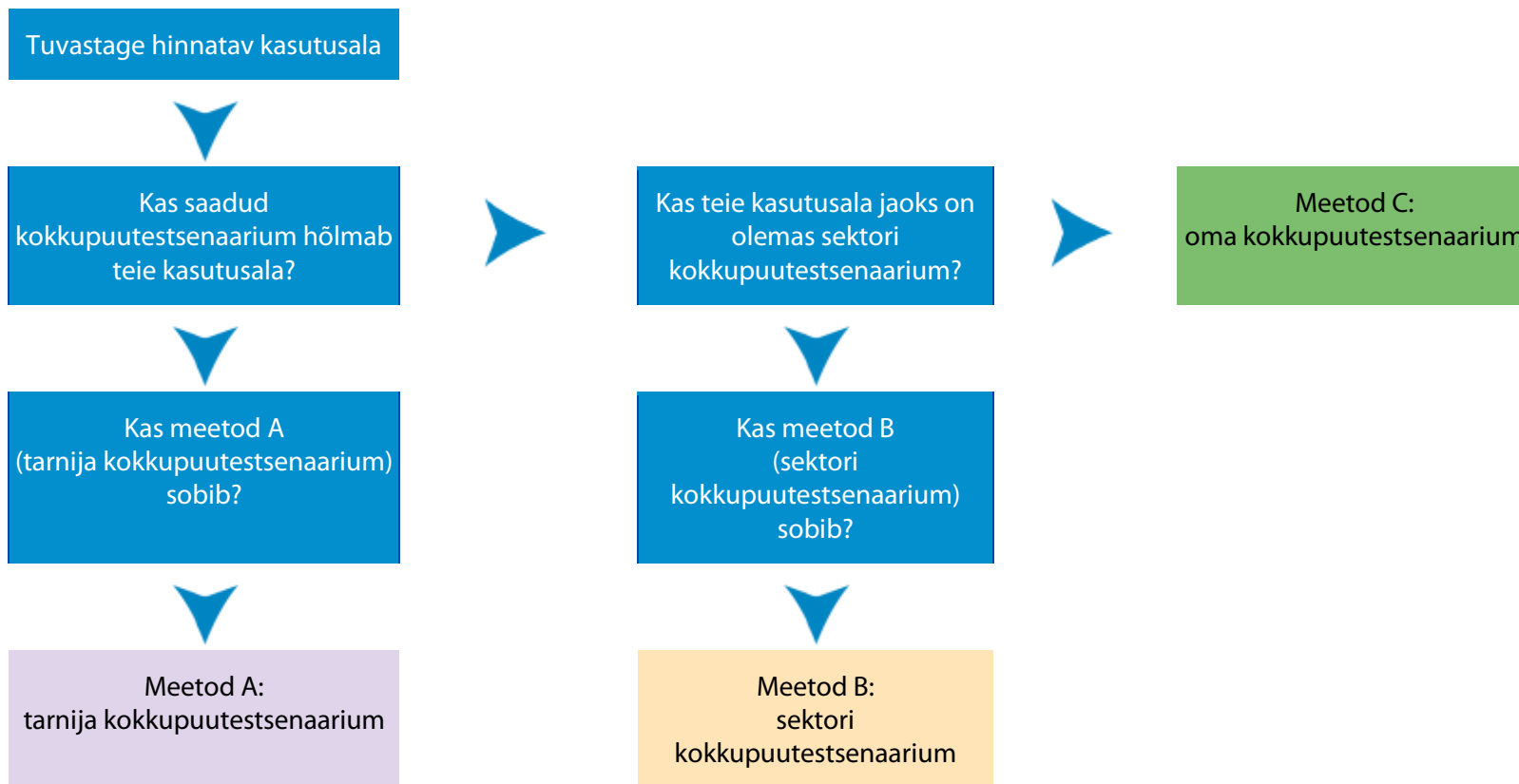
- Edastage kogu asjaomane teave tarneahelas allpool tegutsejatele, kui tarnite neile oma ainet/segud (8. ptk).
- Andke ECHA-le teada, et koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet (9. ptk).
- Rakendage kindlasti kasutustingimusi, mille olete oma allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes määranud oma kasutusala seotud riskide ohjamiseks sobivaks.
- Dokumenteerige oma tegevust vähemalt 10 aastat.

Tabel 1. Ülevaade allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise põhimeetoditest

MEETOD	A: TARNIJA KOKKUPUUTESTSENAARIUM	B: SEKTORI KOKKUPUUTESTSENAARIUM	C: OMA KOKKUPUUTESTSENAARIUM
MEETODI LÜHIKIRJELDUS	Muutke tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumi.	Leidke sobiv kokkupuutestsenaarium, mille sektoriorganisatsioon on esitanud allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise üldaruande jaoks, ning kasutage seda	Näidake kokkupuutehinnangut ja riski seloomustust sisaldava uue kokkupuutestsenaariumi alusel, et kasutamine on ohutu.
MILLAL KASUTADA	Teie kasutusala on saadud kokkupuutestsenaariumis olemas, aga kasutustingimused on erinevad, seega ei ole kasutusala hõlmatud.	Sobiv sektori kokkupuutestsenaarium on olemas, see sisaldab kokkupuutehinnanguid ning aine omadused ja kasutusala jäävad stsenaariumi piiridesse.	Seda meetodit võib kasutada igal juhul, aga eriti siis, kui tarnija kokkupuutestsenaarium või sektori kasutusala stsenaarium ei ole kättesaadavad, need ei ole sobivad või on vaja põhjalikumalt hindamist (sh täpsemat ohuhindamist).
SELGITUS	See toimimisviis sarnaneb kokkupuutestsenaariumi muutmisega, kui allkasutaja skaleerimise abil kontrollib, kas saadud stsenaariumid hõlmavad tema kasutustingimusi, aga seda kasutatakse väljaspool määratletud skaleerimispiire.	See meetod sobib ainult siis, kui on olemas sobivad kokkupuutestsenaariumid, mis sisaldavad kokkupuutehinnangut ja kohaldamisala. Tavaliselt koostavad neid sektoriorganisatsioonid.	Selle meetodi aluseks võib olla kohapealne riskihindamine, mida on kohandatud REACH-määruse nõuetele. Meetodi keerukus võib olukorrast sõltuvalt erineda.
NÄITED ALLKASUTAJA TEGEVUSKOHAST, KUS TOOTEID KAETAKSE SISSEKASTMISE TEEL	Te katate tooteid ainesse sissekastmise teel. Asjaomase aine kohta saadud kokkupuutestsenaariumides on käsitletud toodete katmist sissekastmise teel, kasutades kohtväljatõmbe-ventilatsiooni. Teie tehases on hea üldventilatsioon (vähem tõhus riskijuhtimismeede), aga te kasutate seda lühema aja	Te katate tooteid ainesse sissekastmise teel. Saadud kokkupuutestsenaariumides on käsitletud ainult pihustamise teel katmist või ei käsitleta katmist üldse. Teie sektoriorganisatsioon on avaldanud kokkupuutestsenaariumi, mis kirjeldab teie kasutusala ning sisaldab kokkupuutehinnanguid ja	Te katate tooteid ainesse sissekastmise teel. Saadud kokkupuutestsenaariumides on teie kasutusala märgitud mittesoovitavaks. Teie süsteem on aga suletud ja kaugjuhitav ning teie kohapealne riskihindamine näitab, et kokkupuude on väike.

	jooksul kui kokkupuutestsenaariumis märgitud.	kohaldamispiiride teavet.	
LISATEAVE	4. peatükk	5. peatükk	6. peatükk

Joonis 2. Otsustuskeem allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise sobiva meetodi valimisel

Küsimuste ja vastuste kast nr 1. Üldküsimused allkasutaja kemikaaliohutuse aruande kohta

K1. Olen teinud kogu tegevuskohta hõlmava riskihindamise, nagu nõutakse riiklikes keskkonna-, töötervishoiu- ja tööhutusõigusaktides. Selle alusel järeldan, et kõik keskkonda sattumise ja töötajakokkupuutega seotud riskid on ohjatud. Kas pean ikkagi koostama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande?

V. Jah, peate koostama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande nende kasutusala kohta, mida tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumid ei hõlma. Peaksite siiski arvestama teiste ühenduse õigusaktide alusel tehtud riskihindamisi ja põhjendama erinevusi. REACH-määruse kohaselt tehtud allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne võib olla abiks ühenduse teiste õigusaktidega nõutud hindamiste tegemisel, aga ei täida neid nõudeid täiel määral.

K2. Olen koostanud allkasutaja kemikaaliohutuse aruande, aga sain nüüd teiselt tarnijalt kokkupuutestsenaariumi, mis erineb algse tarnija omast. Kas see ei hõlma minu kasutusala. Kas pean nüüd tegema uue allkasutaja kemikaaliohutuse aruande?

V. Korrata pole vaja, sest olete juba näidanud, et teie või teie kliendi kasutusala on ohutu. Kui aga hilisem tarnija esitab riskide ja ohtude kohta uut teavet, mida te allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisel kasutada ei saanud, peate uurima tarnijatelt sellise erinevuse põhjusi ja hindama, kas teil on vaja oma aruannet ning teiste keskkonna-, töötervishoiu- ja tööhutusõigusaktidega nõutud tegevuskoha riskihindamisi ajakohastada.

K3. Oleme segutootjad ja meie segudes on mitu ainet, mille puhul ei ole kasutusala hõlmatud. Kas võin koostada kemikaaliohutuse aruande segu, mitte iga aine kohta?

V. REACH-määruse kohane allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne koostatakse tavaliselt aine kohta. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande võib koostada segu kohta, aga seda siin praktilises juhendis ega ametlikus juhendis ei käsitleta. Sellegipoolest võivad aine kohta koostava allkasutaja kemikaaliohutuse aruandega seotud nõuanded olla kasuks sellise aruande koostamisel ka segu kohta.

K4. Oleme segutootjad ja klient palus, et me lisaksime tema kasutusala. Kas peame koostama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande?

V. Ei. Teil on valida, kas edastate selle teabe oma tarnijale, koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande või jätate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise oma kliendi hooleks. Lisateave on allkasutajate juhendi alapeatükis 3.5.

3. Vajaliku teabe kogumine

Kasutatavast meetodist olenemata peate tuvastama hinnatavad kasutusala ja koguma aine kohta teavet. Siin peatükis on esitatud mõned punktid, millega aine teabe kogumisel arvestada. Samuti on öeldud, mida teha siis, kui saate eri tarnijatelt erinevat teavet, ja kust leida vajaduse korral lisateavet.

3.1 Teabe koondamine

See, millist teavet teil aine kohta vaja on ja kui keeruliseks kujuneb hindamine, oleneb valitud meetodist.

Meetodi A (tarnija kokkupuutestsenaarium) korral võib olla vaja teada vaid aine füüsikalist olekut, aururõhku ja kontsentratsiooni. Füüsikaliste ja keemiliste omaduste teavet vajate tõenäoliselt siis, kui kavatsete hinnata kokkupuudet modelleerimise teel ja kui kontrollite, kas jääte meetodi B (sektori kokkupuutestsenaarium) piiridesse. Meetodi C (oma kokkupuutestsenaarium) korral on tavaliselt vaja kõige põhjalikumalt teavet, mis oleneb hindamise keerukusest.

Kõigil juhtudel võib olla vaja mainida aine ohuklassi, mis toetab teie järeldusi, kui kvantitatiivne hindamine ei ole võimalik.

Peamine teabeallikas on tarnija esitatud ohutuskaart. Allkasutaja võib kasutada seal olevat teavet. Siiski on soovitatav tutvuda teiste teabeallikatega, kui ohutuskaart ei järgi REACH-määruse II lisas esitatud vormingut, on vastuoluline või puudulik. Olulisimad ohutuskaardi jaod, mida uurida (eriti meetodi C (oma kokkupuutestsenaarium) kasutamisel), on järgmised:

- 1. ja 3. jagu, kus on aine/segude identifitseerimisandmed;
- 2. jagu, kus on aine ohuklass:
 - Kui koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet segus esineva aine kohta, pidage meeles, et teatud väärtusest väiksema kontsentratsiooni korral ei ole sellist aruannet vaja.¹
- 8. jagu, kus on ohjeparameetrid (kokkupuute piirnormid):
 - Kui olete saanud kokkupuutestsenaariumid, peaksite olema saanud ka tuletatud mittetoimiva taseme (DNEL) / arvutusliku mittetoimiva sisalduse (PNEC) väärtused (v.a ained, mis on künnisväärtuseta (nt ärritava toime või kantserogeensuse tõttu), siis neid väärtusi ei esitata).
 - Tuletatud mittetoimiva tase (DNEL) peab olema ohutuskaardil märgitud iga asjaomase kokkupuuteviisi (sissehingamine, nahakaudne ja suukaudne) ja kõigi elanikkonnarühmade jaoks, kes ainega kokku puutuvad (töötajad ja tarbijad).
 - Esitatud arvutuslikud mittetoimivad sisaldused (PNEC) (vesikeskkonna, setete, pinnase ja õhu jaoks) näitavad, milliste keskkonnaosadega peate hindamisel arvestama.
 - Kui asjakohaseid DNELi/PNECi väärtusi ei ole esitatud, võite küsida neid tarnijalt või vaadata teistest allikatest (vt ptk 3.3 ja 3.4).
- 9. jagu, kus on üldised füüsikalised-keemilised omadused:
 - See teave võib olla vajalik kokkupuutestsenaariumi koostamiseks ja kokkupuute

¹ Kui aine kontsentratsioon segus on väiksem kui kontsentratsiooni piirväärtus, millega tuleb arvestada segu ohtlikuks klassifitseerimisel (vt näpunäitekast nr 3 ja REACH-määruse artikli 14 lõige 2).

hindamiseks.

- 11. ja 12. jagu, kus on vastavalt toksikoloogiline ja ökotoksikoloogiline teave.

Nende ohutuskaardi jagude vaheline kooskõla näitab, kas teave on tõenäoliselt usaldusväärne. Samuti peaksite kontrollima kokkupuutestsenaariumide ja ohutuskaardi põhiosa kooskõla. Võtke ühendust tarnijaga, kui saadud teave on puudulik või vastuoluline. Nõuanded on näpunäitekastis nr 5.

Senised kogemused näitavad, et nõutavat teavet ei edastata alati ohutuskaartidel ja kokkupuutestsenaariumides või ei ole see piisavalt täpne. Nende probleemide lahendused on kemikaaliohutuse aruannete ja kokkupuutestsenaariumide tegevuskava raames väljatöötamisel.²

Näpunäitekast nr 5. Tarnijaga kontakteerumine

- Tooge välja täpsed põhjused, miks te teavet küsite või selle tagasi lükkate.
- Võimalusel viidake õigusaktile (nt REACH-määruse II lisa, ECHA ohutuskaartide juhend).
- Küsige kokkulepete või lisaandmete kohta kirjalik kinnitus.
- Küsige muudetud ohutuskaarti/kokkupuutestsenaariumi (kui olemas).
- Jälgige, kas kokkulepet järgitakse, leppige kokku tähtaeg ja dokumenteerige oma toimingud.

3.2 Eri tarnijatelt erinev teave

Kui ostate ainet eri tarnijatelt, võite saada neilt lahknevat teavet. Sel juhul peaksite kõigepealt kontrollima, kas saadud ohutuskaardid on koostatud sama aine kohta (samad lisandid/koostis). Kui aine on sama, aga teave väga erinev, andke tarnijatele erinevustest teada ja paluge neil võimaluse korral teave kooskõlastada.

Kui tarnijad ei esita kooskõlastatud teavet, peate hoolikalt kaaluma, milline teave on teie hindamise jaoks sobiv. Selleks võib olla vaja küsida nõu eksperdilt või uurida muid teabeallikaid.

Kui ainel on ühtlustatud ohuklass, peate kasutama seda. NB! Peale ühtlustatud ohuklassi võib ainel olla ka teisi ohuklasse, millega peate hindamisel arvestama. Kui teie määratud aine ohuklass on tarnijate esitatust erinev, peate sellest ECHA-le teada andma.³

3.3 Teabeallikad

Kui ohutuskaardil olev teave on puudulik või vastuoluline, võite kasutada allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks mitmeid teisi teabeallikaid (vt allpool). Teile vajalik aineteave võib hõlmata ohuklassi, kokkupuute piirmäärasid ja füüsikalisi-keemilisi omadusi. Teatud andmeid, näiteks tundmatute või muutuva koostisega ainete, komplekssete reaktsioonisaaduste või bioloogilist päritolu materjalide (UVCB-ainete) molekulmassi võib olla keeruline kindlaks teha ja te võite vajada nõu, kuidas selliste probleemidega toime tulla.

ECHA veebilehel on ainete kohta palju teavet.⁴ See on kogutud registreeringutest ja ainete

² <http://echa.europa.eu/csr-es-roadmap>

³ <http://echa.europa.eu/support/dossier-submission-tools/reach-it/submitting-a-downstream-user-report-classification-differences>

⁴ <http://echa.europa.eu/information-on-chemicals>

klassifitseerimisteadetest.

ECHA registreeritud ainete andmebaasis on ECHA-le esitatud registreerimistoimikutest pärinev avalik teave (nt füüsikalised-keemilised omadused, ohuteave ja DNEL/PNEC).

ECHA veebilehel olev klassifitseerimis- ja märgistusandmik sisaldab kõiki ühtlustatud ohuklasse ning tootjatelt ja importijatelt saadud klassifitseerimis- ja märgistusteavet teatatud ja registreeritud ainete kohta.

Neis andmebaasides oleva teabe on esitanud registreerijad ja tarnijad ning ECHA ei ole seda kontrollinud.

Teised avalikud teabeallikad on OECD eChemPortal⁵ ja Gestis⁶.

Kui olete saanud tarnijalt teabe, aga tahate kasutada alternatiivset allikat, peab sellise otsuse tegema pädev isik. Sellist otsust tuleb põhjendada ning te peate olema kindel, et kasutatav teave on piisav ja sobiv. Kasutatud teave ja selle allikad peavad olema allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes selgelt kirjas.

3.4 Kokkupuute piirnormid

Kasutatav kokkupuute piirnorm on väga tähtis, sest selle alusel hinnatakse, kas risk on ohjatud.

Soovitav on kasutada tarnijalt saadud ohutuskaardil olevat DNELi/PNECi. Teiste registreerijate määratud DNELid/PNECid on peatükis 3.3 nimetatud allikates ja võivad ka kasutamiseks sobida.

ECHA juhendmaterjalides⁷ on märgitud, et kui on olemas ELi soovituslikud ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas (IOELV), võite kasutada neid sama kokkupuuteviisi ja -kestuse DNELi asemel, v.a kui on kättesaadav teaduslik teave, mis näitab, et IOELV ei taga REACH-määruse kohast piisavat kaitset.

ECHA juhendmaterjalides on samuti kirjas, et ei tohi kasutada DNELi asemel riiklikku ohtlike ainete piirnormi töökeskkonnas (OELV) ega siduvat OELVd (BOELV), kui ei ole hinnatud selle määramise teaduslikku tausta.

Kui ainele on kehtestatud piirang ja selle tingimustes on kirjas ka kokkupuute piirnorm, tuleb allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes kasutada seda piirnormi, kui see on asjakohane.

Mõnel ainel (nt ärritaval või kantserogeensel ainel) ei pruugi üldse konkreetse tervisemõjuga seotud DNELi olla, sest seda on võimatu määrata. Sel juhul tuleb kasutada kvalitatiivset meetodit. Seda võib olla vaja teha ka paikse toime puhul. Kui piirnormi ei ole, on vaja põhjendada, miks teie kasutustingimused on riski ohjamiseks piisavad. Seda kirjeldatakse riski iseloomustamist käsitlevas peatükis 6.6.

NB! Silmade kokkupuute jaoks ei ole DNELi ja meetod on alati kvalitatiivne. Silmadega seotud ohuklassi ja kontsentratsiooni alusel saab kontrollida, kas on vaja kasutada teatud silmakaitsevahendeid.

⁵ <http://www.echemportal.org>

⁶ <http://www.dguv.de/ifa/Gefahrstoffdatenbanken/GESTIS-Stoffdatenbank>

⁷ Vt nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise juhendi ptki R.8 13. liide

Näpunäitekast nr 6. Teadke oma kohustusi

- Kemikaaliohutuse hindamise korrektsuse ja selle järelduste eest vastutate teie. Peate:
 - hoolitsema selle eest, et kasutate usaldusväärset teavet, ja
 - märkima teabeallikad allkasutaja kemikaaliohutuse aruandesse.
- Kui teil on uut teavet aine ohtlikest omadustest või muud teavet, mis seab kahtluse alla ohutuskaardil märgitud riskijuhtimismeetmete sobivuse, peate REACH-määruse kohaselt edastama selle teabe tarnijale.
- Ainega seotud oht võib teie kasutusosalal muutuda, näiteks kui aine on teistsuguse füüsilise olekuga või reageerib kasutamisel. Sel juhul võite ohuhinnangut täpsustada. Vt ptk 6.3.

Järgmised sammud

Vaadake peatükki 6.3, kui arvate, et peaksite ohuhinnangut täpsustama.

4., 5. ja 6. peatükis kirjeldatakse allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise kolme põhimeetodit. Võite need kõik läbi lugeda, et otsustada, milline sobib teile kõige paremini, või tutvuda kohe selle meetodiga, mida kavatsete kasutada.

4. MEETOD A: TARNIJA KOKKUPUUTESTSENAARIUM

Kasutatavast meetodist olenemata peate tuvastama hinnatavad kasutusala ja koguma aine kohta teavet. Siin peatükis on mõned punktid, millega aine teabe kogumisel arvestada. Samuti on siin kirjas, mida teha siis, kui saate eri tarnijatelt erinevat teavet, ja kust leida vajaduse korral lisateavet.

4.1 Lähtepunkt

- Saate tarnijalt ainega seotud kokkupuutestsenaariumid.
- Teie kasutusala on kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud, aga:
 - teie kasutustingimused on ühes või mitmes kaasstsenaariumis teistsugused;
 - olete kindlaks teinud, et teie kasutusala ei ole hõlmatud, aga risk on ikkagi ohjatud.

4.2 Tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumidel põhineva meetodi ülevaade

Tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumil põhineva meetodi põhietapid on joonisel 3. See on väga lihtne meetod – siinkirjeldatutest lihtsaim.

Esimesed joonisel 3 kirjeldatud etapid on hinnatavate kasutusala tuvastamine, teabe kogumine ja selle sobivuse kontrollimine. Seejärel muudate tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumi või kaasstsenaariumi nii, et see kajastab teie kasutustingimusi.

Järgmisena hindate oma kasutustingimustega seotud kokkupuudet ja/või vastavat riski iseloomustuse suhtarvu ($RCR = \text{kokkupuude} / \text{kokkupuute piirnorm}$). Seda saab teha ümberarvutusvahendi abil. Teine võimalus on kasutada sama (või sama algoritmi sisaldavat) kokkupuute hindamise mudelit, mida kasutas aine registreerija.

Selleks vajalik pädevus on tavaliselt keskkonna, töötervishoiu ja tööhutuse spetsialistil, kes võib kontrollida kokkupuutestsenaariume, korraldada teiste keskkonna-, töötervishoiu- ja tööhutusõigusaktidega nõutud riskihindamisi ning otsustada, millal on kemikaaliohutuse hindamiseks vaja rohkem teadmisi.

ÜMBERARVUTUSVAHENDID

Ümberarvutusvahendeid ehk skaleerimisvahendeid kasutatakse selleks, et näidata, kuidas parameetrite, nagu kokkupuute kestuse, kontsentratsiooni või riskijuhtimismeetmete efektiivsuse muutmine mõjutab kokkupuudet.

Allkasutaja saab ümberarvutusvahendeid kasutada kontrollimiseks, kas tarnijalt saadud kokkupuutestsenaarium hõlmab tegelikke kasutustingimusi (seda nimetatakse ka skaleerimiseks). Kui kasutate ümberarvutusvahendeid kontrollimaks, kas teie kasutusala on hõlmatud, peate jääma konkreetses kokkupuutestsenaariumis tarnija määratud piiridesse. Näiteks võib tarnija olla märkinud, et tehnilisi ohjevahendeid ei tohi asendada isikukaitsevahenditega. Samamoodi peate jääma allkasutajate juhendis⁸ kirjeldatud piiridesse.

⁸ Skaleerimismeetodeid ja kuidas nende abiga kontrollida, kas kokkupuutestsenaarium hõlmab ka teie kasutusala, on täpsemalt

Ümberarvutusvahendeid võib kasutada ka allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks, kui muudatused jäävad skaleerimise piiridest välja. Seega võite muuta kõiki tarnija kokkupuutestsenaariumis olevaid parameetreid ja suurendada kokkupuudet üle määratud piiride. Kokkupuude peab siiski jääma alla DNELi/PNECi, et RCR oleks alla 1. Olenevalt vahendist võib olla võimalik kanda ümberarvutusvahendi sisendid ja väljundid otse allkasutaja kemikaaliohutuse aruandesse.

Selle juhendi kirjutamise ajal on Euroopa Keemiatööstuse Nõukogu (CEFIC) välja töötamas ümberarvutusvahendit ES Conformity Tool. Seda saab kasutada kokkupuutestsenaariumi kontrollimiseks ja vajaduse korral ka allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks. Selle aluseks on ECETOC TRA ja seda saab kasutada ainult nende kokkupuutestsenaariumidega, mis on koostatud selle kokkupuute hindamise mudeli või sellel põhinevate vahendite (nt EasyTRA) abil.

Ümberarvutusvahendite sisendandmetena on vaja tavaliselt kokkupuutehinnangut ja/või RCRI. Kui teil ei ole vahendi jaoks vajalikku teavet, võtke ühendust tarnijaga. Teine võimalus on kasutada tarnija kasutatud kokkupuute hindamise vahendit või kaaluda meetodi C (oma kokkupuutestsenaarium) kasutamist.

Tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumil põhineva ja CEFICi ES Conformity Tooli kasutava allkasutaja kemikaaliohutuse aruande näide on 1. liites.

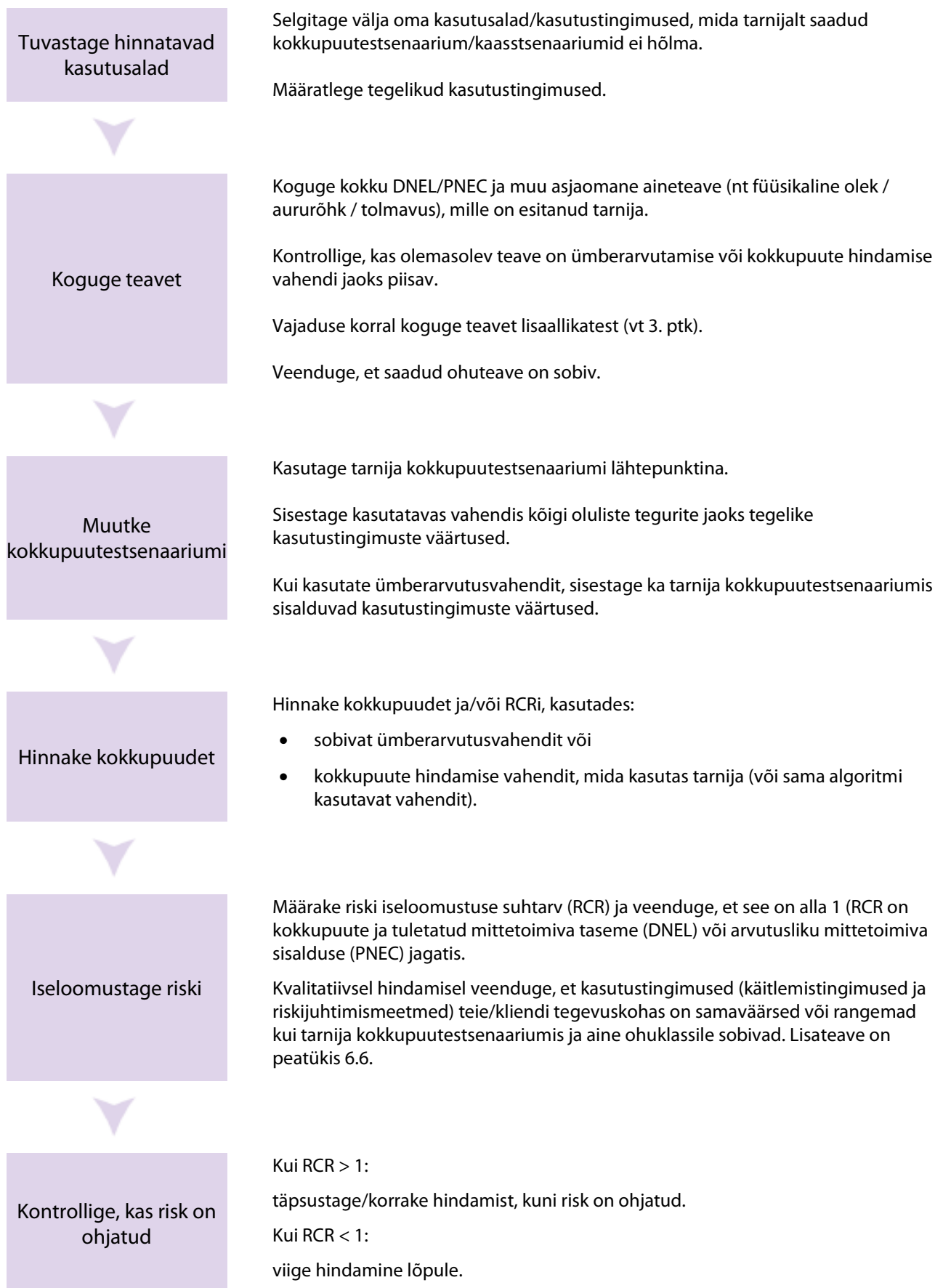
KOKKUPUUTE HINDAMISE VAHENDID

Ümberarvutusvahendi alternatiiv on hinnata kokkupuudet sama kokkupuute hindamise vahendiga (mudel), mida kasutas tarnija, või sama algoritmi kasutava vahendiga.

Kokkupuute hindamise vahendid on ECETOC TRA, EMKG, Stoffenmanager, ART, EUSES jt. Nende täpsem kirjeldus on peatükis 6.5, kus käsitletakse kokkupuute hindamist allkasutaja kokkupuutestsenaariumi meetodi korral. Neid vahendeid tuleb kasutada kokkulepitud eeskirjade kohaselt ja/või konkreetsete nõuannete alusel ning kindlaksmääratud piirides. Chesar ja ES-modifier on tarkvaravahendid, mis sisaldavad ja/või võimaldavad mitmest kokkupuutevahendist pärinevad sisendeid.

Kui kasutate tarnija kasutatust erinevat kokkupuute hindamise vahendit või muudate oluliselt kokkupuutestsenaariumi parameetreid, ei ole enam tegu meetodiga A, vaid meetodiga C (oma kokkupuutestsenaarium). Seda kirjeldatakse 6. peatükis. Need kaks meetodit kattuvad veidi, eriti kui koostate meetodit C järgides oma kokkupuutestsenaariumi tarnija kokkupuutestsenaariumi alusel.

Joonis 3. Meetodi A (tarnija kokkupuutestsenaarium) põhietapid

Dokumenteerige tulemused allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise nõuanded on 7. peatükis. Sellel meetodil koostatud allkasutaja kemikaaliohutuse aruande näide on 1. liites.

Ärge unustage edastada teavet tarneahelas allpool tegutsejatele, teavitada ECHA-t ja rakendada vajalikke kasutustingimusi (näpunäitekast nr 4).

5. MEETOD B: SEKTORI KOKKUPUUTESTSENAARIUM

Seda meetodit kasutatakse tavaliselt siis, kui tarnija kokkupuutestsenaariumi meetodi kasutamine ei ole võimalik ja sektoriorganisatsioonilt on saada sobiv üldhinnang.

5.1 Lähtepunkt

- Saate tarnijalt ainega seotud kokkupuutestsenaariumid.
- Saadud kokkupuutestsenaarium/kaasstsenaariumid ei hõlma teie kasutusala ja/või kasutustingimusi.
- Sektoriorganisatsioon pakub kokkupuutestsenaariumi/kaasstsenaariumi, mis:
 - kirjeldab kasutustingimusi, mis tagavad riski ohjamise;
 - kajastab tegelikke kasutustingimusi;
 - sisaldab kokkupuutehinnanguid ja kohaldamisala.

5.2 Sektoriorganisatsioonilt saadud kokkupuutestsenaariumidel põhineva meetodi ülevaade

Palju sektoriorganisatsioone ja ettevõtteid on koostanud kokkupuutestsenaariumid sektori tüüpiliste kasutusalaade jaoks. Neis kirjeldatakse standardsete kasutustingimuste (st käitlemistingimuste ja riskijuhtimismeetmete) abil, kuidas teatud segusid ja aineid saab sektorile omaste kasutusalaade korral ohutult kasutada.

Need üldised kokkupuutestsenaariumid on koostatud selleks, et anda registreerijatele teavet kasutusalaade ja kasutustingimuste kohta ning teavitada allkasutajaid, kasutades sektorile omast terminoloogiat.

Sarnast meetodit saab kasutada allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks ja see on väljatöötamisel. Sektoriorganisatsioon või ettevõtte esitab sobiva kokkupuutestsenaariumi ja määratleb kohaldatavad piirid (nagu aururõhk, tolmuvaus, piirnormid, ohuklass, vee lahustuvus jne). Samuti esitavad nad selle kohaldamisalas kokkupuutehinnangud kokkupuutestsenaariumi kaasstsenaariumide jaoks ja võivad esitada ka aruande kavandi.

Mõnel juhul võib selliste hinnangute aluseks olla sektoripõhine teave, näiteks millal aine riskid tüüpilises segus vähenevad.

Sektori kokkupuutestsenaariumi meetodi põhietapid on esitatud joonisel 4, aga need võivad sektoriorganisatsiooni esitatud teabest olenevalt erineda. Esimesed etapid on üldjuhul hinnatava kasutusala tuvastamine, kogu asjaomase teabe (nt füüsikalised-keemilised omadused, DNEL/PNEC ja muu ohuteave) kogumine tarnijalt ja selle sobivuse kontrollimine.

Seejärel tuleb välja valida sektori kokkupuutestsenaarium (koos asjaomaste andmetega), mida vajate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks. See kokkupuutestsenaarium sisaldab sektori tasandil

kehtestatud ohutu kasutamise tingimusi. Et need tingimused määratlevad hea tava enamiku sektoris kasutatavate ainete jaoks, on tõenäoline, et hinnatava aine omadused jäävad sektori kokkupuutestsenaariumi kohaldamisalasse ja kasutustingimused kajastavad allkasutaja tegevuskoha tegelikke tingimusi. Siiski on vaja seda kontrollida ja tõendada.

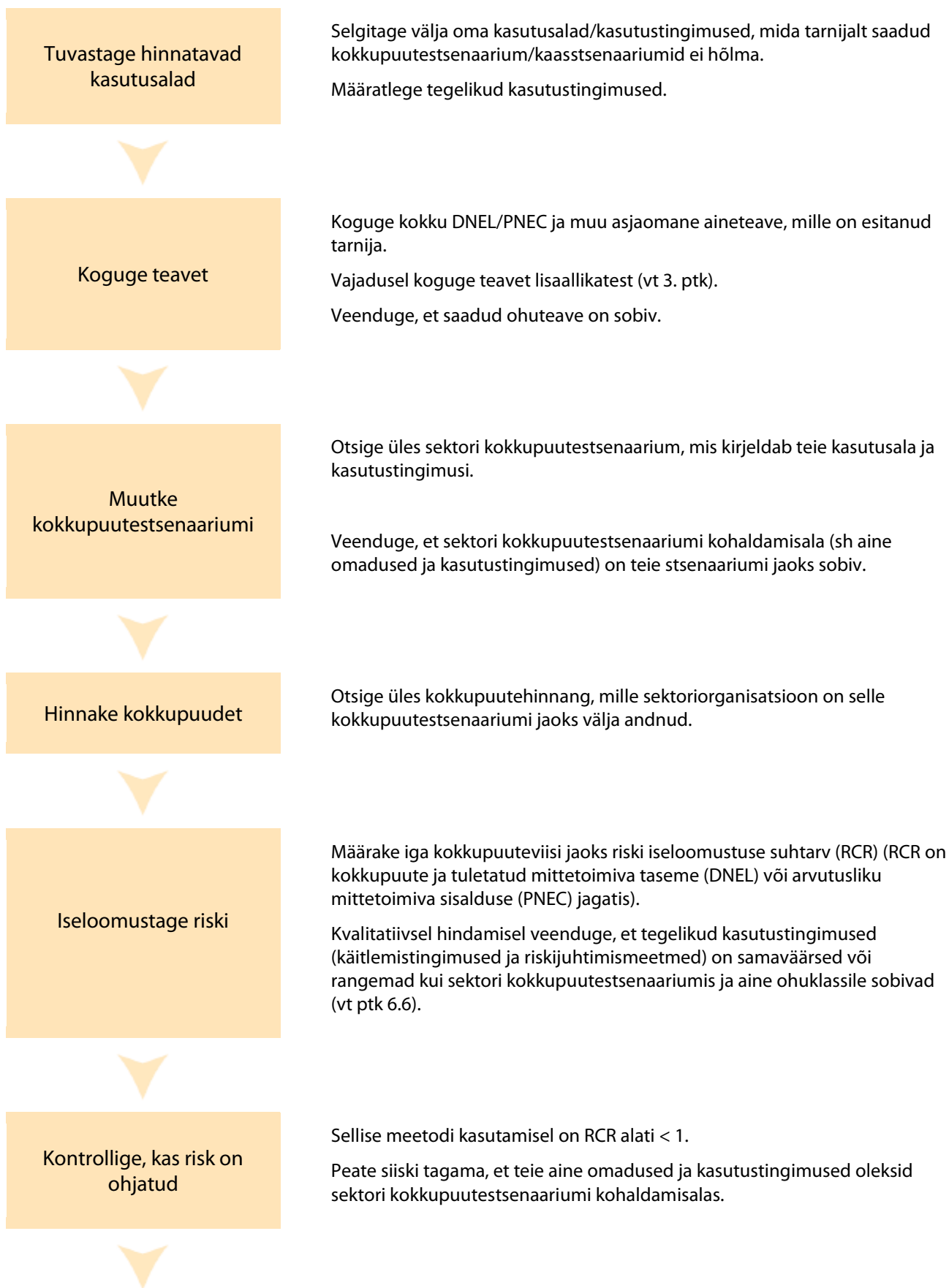
Selle meetodi eelis on, et te ei pea kokkupuudet ise hindama, sest sektoriorganisatsioon on selle ära teinud. Küll aga on teie kohustus valida välja sobiv kokkupuutestsenaarium ning kontrollida, kas teie aine ja kasutustingimused kuuluvad sektori kokkupuutestsenaariumis määratletud piirtingimuste alla. Vastasel juhul ei pruugi kokkupuutehinnang olla sobilik ja te peate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande meetodi C (oma kokkupuutestsenaarium) järgi ise koostama. Samuti peate teavitama ECHA-t (vt 9. ptk).

Käesoleva praktilise juhendi koostamise ajal on mitu allkasutajate sektoriühendust seda meetodit välja töötamas. Lisateave on sektori veebilehtedel.⁹

Selle meetodi kasutamiseks vajalik pädevus on tavaliselt keskkonna, tervishoiu ja tööohutuse spetsialistil, kes võib tõlgendada ning rakendada kokkupuutestsenaariume oma töökohas, korraldada teiste keskkonna-, tervishoiu- ja tööohutusõigusaktidega nõutud riskihindamisi ning otsustada, millal on kemikaaliohutuse hindamiseks vaja rohkem teadmisi.

⁹ <http://www.ducc.eu> on kasulik lähtepunkt, kust sektori teabeotsingut alustada.

Joonis 4. Meetodi B (sektori kokkupuutestsenaarium) põhietapid

Dokumenteerige tulemused
allkasutaja
kemikaaliohutuse aruandes

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise nõuanded on 7. peatükis.
Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande üldnäide on 1. liites. Küsige oma
sektoriorganisatsioonilt sobivat aruandemalli.

Ärge unustage edastada teavet tarneahelas allpool tegutsejatele, teavitada ECHA-t ja rakendada vajalikke kasutustingimusi (näpunäitekast nr 4).

6. MEETOD C: ALLKASUTAJA KOKKUPUUTESTSENAARIUM

See meetod on kahest teisest siin praktilises juhendis kirjeldatust kõige põhjalikum kemikaaliohutuse hindamine. See on kõige sobivam valik, kui teie kasutusala ei sisaldu saadud kokkupuutestsenaariumides, kui sektori kasutusala stsenaarium ei ole kättesaadav ja/või kui on vaja teha põhjalikum hindamine.

Selles peatükis kirjeldatakse vajalikke etappe. Kõigepealt esitatakse ülevaade ja seejärel täpsem kirjeldus.

6.1 Lähtepunkt

- Saate tarnijalt ainega seotud kokkupuutestsenaariumid.
- Teete kindlaks, et:
 - saadud kokkupuutestsenaarium/kaasstsenaariumid ei hõlma teie kasutusala ja/või kasutustingimusi

ning kehtivad üks või mitu järgmist asjaolu:

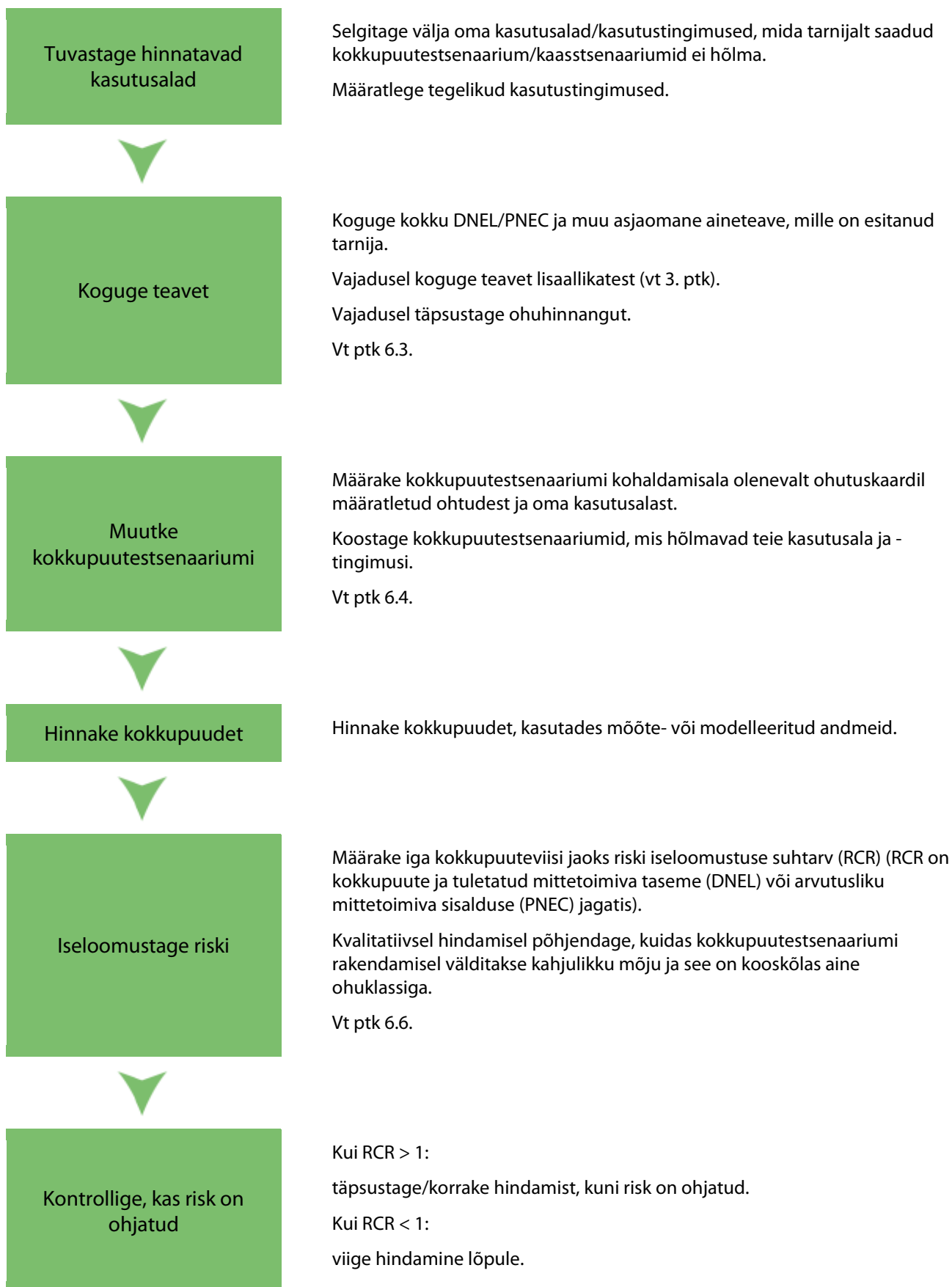
- vajalik on põhjalikum hindamine, nt:
 - aine ohtlike omaduste tõttu;
 - sest ohuteave on puudulik või sobimatu;
- tahate hinnata kokkupuudet mõõteandmete alusel või tarnija kasutatust erineva kokkupuutehindamisvahendi abil;
- tahate hoida oma kasutusala konfidentsiaalsena;
- meetodeid A ja B ei saa kasutada.

6.2 Allkasutaja kokkupuutestsenaariumi meetodi ülevaade

Selle meetodi põhietapid on joonisel 5. Neid kirjeldatakse täpsemalt järgmistes punktides.

Allkasutaja kemikaaliohutuse hindamiseks vajalikud teadmised olenevad hindamise keerukusest. Kui olete pädev tegema keskkonna-, töötervishoiu- ja tööohutusõigusaktides nõutud riskihindamist või olete koostanud REACH-registreerimiseks vajaliku kemikaaliohutuse aruande, peaks teie pädevusest üldjuhul piisama. Rohkem teadmisi on vaja siis, kui hindamine on keerulisem, kui on vaja ohtu täpsustada ja kui on tegu kasutusalaadega, millega kaasneb suurem risk.

Joonis 5. Meetodi C (oma kokkupuutestsenaarium) põhietapid

Dokumenteerige tulemused
allkasutaja
kemikaaliohutuse aruandes

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise nõuanded on 7. peatükis.
Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande näide on 1. liites.

Ärge unustage edastada teavet tarneahelas allpool tegutsejatele, teavitada ECHA-t ja rakendada vajalikke kasutustingimusi (näpunäitekast nr 4). Mõned eeltoodud etapid võivad teile juba tuttavad olla. Vaadake siis vaid neid punkte, mille kohta vajate rohkem teavet.

6.3 Ohuhinnangu täpsustamine

Nõuanded aine omaduste kohta teabe kogumiseks on 3. peatükis. Kui te ei ole saanud ohuteabega mingil põhjusel nõus ega ole suutnud tarnijaga kokkuleppele jõuda või on aine ohtlikkus teie kasutusosal teistsugune, võib teil olla vaja ohuhinnangut allpool kirjeldatud viisil täpsustada.

Kui leiate, et teile edastatud ohutuskaardil esitatud ohuteave ning püsivuse, bioakumuleeruvuse ja toksilisuse teave on asjakohane, võite kasutada seda teavet ning te ei pea rohkem ohte ega PBT/vPVB-omadusi hindama.

Üks põhjus, miks tarnijalt saadud ohuhinnang ei pea paika, on see, et teie kasutusosal on aine ohtlikkus teistsugune. Teine põhjus võib olla see, et te ei ole olemasoleva ohuteabega nõus ega ole suutnud tarnijaga ohuhinnangut kokkuleppele jõuda.¹⁰

Kui peaks tekkima üks neist kahest harvaesinevast olukorrast, võite ohuhinnangut täpsustada. Hindamine peab toimuma REACH-määruses registreerijale kehtestatud nõuete kohaselt (vt määruse XII lisa).

Mõned näited ohuhinnangu täpsustamise vajalikkusest:

- ainet kasutatakse teistsuguses füüsilises olekus või koostises (nt nanoosakesed või puhastatud aine);
- kasutamisel aine reageerib (pleegitusaine, reageeriv värvaine) või teeb läbi redoksreaktsiooni, hüdrolyüsi, mikrobioloogilise muundumise jne;
- teie hindamise olulise sihtrühma jaoks ei ole DNELi/PNECi väärtust esitatud (nt teil on vaja tuletada töötaja DNEList tarbija DNEL);
- registreerija ei teinud katseid, aga see on allkasutajale tähtis, sest võib tekkida kokkupuude, mida registreerija ette ei näinud.¹¹

Nagu näidetest näha, võib täpsustamine olla suhteliselt lihtne või hoopis keeruline. Vajaduse korral tuleb konsulteerida pädeva isikuga. Põhjaliku ohuhindamise juhised ei kuulu selle praktilise juhendi raamidesse.¹²

6.4 Hindamise ulatus ja kokkupuutetsenaariumide koostamine

Nõuanded aine omaduste kohta teabe kogumiseks on 3. peatükis. Kui te ei ole saanud ohuteabega mingil põhjusel nõus ega ole suutnud tarnijaga kokkuleppele jõuda või on aine ohtlikkus teie kasutusosal teistsugune, võib teil olla vaja ohuhinnangut allpool kirjeldatud viisil täpsustada.

¹⁰ NB! Kui teil on ohtlike omaduste kohta uut teavet, on teil õiguslik kohustus edastada see tarneahelas endast ülalpool tegutsejatele (artikkel 34).

¹¹ See on küll ebatõenäoline, aga kui kavatsete teha katseid selgroogsetega, peate esitama ECHA-le katsetamisettepaneku.

¹² Lisateave on nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise juhendis (eriti B-osa ja ptk R.2–R.10), 14. praktilises juhendis (Kuidas koostada IUCLIDis ainete toksilisusandmete kokkuvõtteid ja tuletada mittetoimivaid tasemeid (DNEL)) ja REACH-määruse I lisa punktides 1–4.

6.4.1 KOKKUPUUTE HINDAMISE ULATUS

Allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise aruandes peate hindama kõikide aine tuvastatud ohtudega seotud riske ja iga käsitletava kasutusala seotud olelusringi kõiki etappe. ECHA juhendmaterjalides on välja toodud kolme liiki ohud, millega seoses tuleb hinnata kokkupuudet:

- 1) ohud, mille alusel on ainele määratud ohuklass¹³;
- 2) ohud, mille jaoks on olemas klassifitseerimiskriteeriumid¹⁴ ning teave, et ainel on sellised ohtlikud omadused, aga mõju on ohuklassi määramiseks vajalikust väiksem, mistõttu ei ole ainele ohuklassi antud;
- 3) ohud, mille jaoks praegu klassifitseerimiskriteeriumeid ei ole, aga on teavet, et ainel on sellised ohtlikud omadused (nt pinnase/setete või õhuga seotud keskkonnaohud).

Kui kaalute hindamise ulatust, võtke arvesse ka seda, kas teiste õigusaktide kohaste tegevuskoha riskihindamiste tulemusena on selgunud lisaprobleeme, mida tuleks hindamises käsitleda. Samuti võib olla kasulik uurida tarnijalt saadud aine teiste kasutusala kokkupuutestsenaariumide kohaldamisala.

6.4.2 KESKKONNAALANE HINDAMINE

Peate hindama keskkonnaga seotud riske, kui tarnija kokkupuutestsenaarium ei hõlma teie kasutusala ja esineb mõni alljärgnevatest asjaoludest:

- ainel on vesikeskkonnale ohtlikust tähistav ohuklass;
- aine on püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline (PBT) või väga püsiv ja väga bioakumuleeruv (vPvB);
- ainel on ohuklass, mis ei tähista keskkonnohte, aga sellega seoses te peate tegema hindamise ning ökotoksilisuse andmete alusel saadud PNECi väärtused viitavad veeorganismidele või pinnases/setetes elavatele organismidele avalduvale mõjule, kuigi selle tõttu ei ole vaja ainele ohuklassi määrata.

6.4.3 INIMTERVISEGA SEOTUD HINDAMINE

Peate hindama inimtervisega seotud riske, kui tarnija kokkupuutestsenaarium ei hõlma teie kasutusala ja esineb mõni alljärgnevatest asjaoludest:

- ainel on inimtervisele ohtlikust tähistav ohuklass;
- ainel on ohuklass, mis ei tähista ohte inimtervisele, aga sellega seoses peate tegema hindamise ning inimtervisega seotud toksilisuse uuringutes on täheldatud kahjulikku toimet, kuigi selle tõttu ei ole vaja ainele ohuklassi määrata (nt on määratud DNELi väärtused või ohutuskaardi 11. jaost või muudest allikatest saadud teave viitab ohule).

Peate arvestama alljärgnevat:

- Kes ainega tõenäoliselt kokku puutuvad (töötajad ja/või tarbijad)?
- Millised on kokkupuuteviisid (sissehingamine, nahakaudne ja – ainult tarbijatele kohalduv – suukaudne)?

6.4.4 KOKKUPUUTESTSENAARIUMIDE KOOSTAMINE

Kokkupuutestsenaariumid kirjeldavad tingimusi, mida järgides saab ohtlikku ainet konkreetse stsenaariumi korral kasutada nii, et riskid on piisavalt ohjatud. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisel peate koostama kokkupuutestsenaariumid/kaasstsenaariumid hinnatava aine kasutusala

¹³ REACH-määruse artikli 14 lõike 4 alusel.

¹⁴ Vt nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise juhendi B-osa jaotis B.8

kohta.

Kui hindate kemikaaliohutust oma kasutusosalal, on kasutustingimusteks tavaliselt teie tegevuskoha tingimused. Kui hindate kemikaaliohutust kliendi kasutusosalal, peavad kasutustingimused olema kliendi tegevuskoha tegelikud tingimused või tingimused, mille rakendamine on võimalik. Riskijuhtimismeetmete valimise lisateave on 3. liites.

Kokkupuutestsenaariumi koostamisel võivad abiks olla mitu allikat. Need on tarnijalt sarnaste kasutusosalade kohta saadud kokkupuutestsenaariumid, sektoriorganisatsioonilt saadud kasutusalaakaardid või üldised kokkupuutestsenaariumid ja kokkupuute hindamise vahendites sisalduvad stsenaariumid.

Kui hindate töötaja- või tarbijakasutusosalasid, võtke ühendust sektoriorganisatsiooniga, et saada teada, kas on olemas sektoriomased töötajakokkupuute kirjeldused (SWED) või sektoriomased tarbijakokkupuute mõjutegurid (SCED). SWEDid on selle juhendi kirjutamise ajal väljatöötamisel. Need kirjeldavad töötajatega seotud tavapäraseid kasutustingimusi. SCEDid kirjeldavad tarbekaupade tavapäraseid kasutustingimusi. SWEDid ja SCEDid on näitavad realistlikke eeldusi ja mõjutegureid vormis, mida saab sisestada tavapärastesse kokkupuute hindamise vahenditesse.

Kui kasutate keskkonnakokkupuute hindamisel modelleerimisvahendeid, pidage meeles, et mõnes modelleerimisvahendis kasutatavad keskkonda eraldumise kategooriad (ERC) võivad tööstuslikust allikast keskkonda sattumist üle hinnata. Sel juhul täpsustage keskkonda eraldumist kirjandusallikate, sobivate sektoriomaste ERCide (ehk SPERCide) või tegevuskoha andmete alusel.

Kui esitate kokkupuutestsenaariumi klientidele, on väga soovitatav kasutada ettevõtete ja ametiasutuste vahel kokku lepitud kokkupuutestsenaariumi vormingut.¹⁵ Asjaomased kasutustingimused peate kliendile edastama lihtsalt arusaadaval viisil. Lisateavet on 8. peatükis.

6.5 Kokkupuute hindamine

Kokkupuudet saate hinnata mõõte- või modelleeritud andmete alusel. Kokkupuute hindamise meetodi ja modelleerimisvahendi valik oleneb näiteks olemasolevast teabest, kasutusosalast või aines tingitud piirangutest ja teie tavadest. Siin alapeatükis on kirjeldatud peamisi kaalutlusi.

Tabelites 2 ja 3 on välja toodud aspektid, millega arvestada, kuidas kasutate kokkupuute hindamiseks mõõteandmeid ja modelleerimisvahendeid. Üldiselt on soovitatav võimaluse korral kasutada tuttavat meetodit (nt mida kasutate oma tegevuskoha riskihindamiseks).

¹⁵ <http://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

Tabel 2. Kokkupuute hindamine mõõteandmete alusel

KOKKUPUUTE HINDAMINE MÕÕTEANDMETE ALUSEL	
Võimalikud allikad	Võib-olla olete mõõtnud keskkonda sattumist / kokkupuudet, et tõendada vastavust keemiliste mõjurite direktiivi, tööstusheitmete direktiivi või muude ELi või kohalike keskkonna, tööhutuse ja tervishoiu alaste õigusaktide nõuetele või muudele ettevõtluseeskirjadele või on teil juurdepääs sobivatele andmebaasidele.
Sobilikkus	Mõõteandmed sobivad siis, kui neid on käsitletava aine ja kasutusala kohta piisavalt ning need on usaldusväärsed, esinduslikud ja asjakohased. Tõenäoliselt on tegu inimeste kokkupuute andmetega, mida võib toetada ka bioloogilise seire teel saadud teave. Staatilised töökoha mõõteandmed võivad sobida, kui need viitavad tõenäoliselt töötajakokkupuutele.
Piirangud	Mõõteandmed ei sobi, kui teil ei ole piisavalt asjakohaseid andmeid, mis kajastaksid kokkupuutetsenaariumi tingimusi. Need ei sobi, kui mõõtmisaegsed kasustingimused ei ohja riski nii rangelt kui kokkupuutetsenaariumis märgitud tingimused.
Kasutuslihtsus	Lihne, kui mõõteandmed on asjakohased ja otse kohaldatavad. Keerulisem, kui peate vajalikke andmeid valima, kasutama andmebaase või andmeid analoogsete või surrogaat-mõõteandmete alusel ekstrapoleerima.
Vajalikud teadmised	Keskmiised kuni põhjalikud. Vaja on osata sobivaid andmeid valida, teha kindlaks andmete piisavus, tõlgendada andmeid, nende alusel vajaduse korral ekstrapoleerida, samuti on vajalik mõõtmise ja/või mõõteandmete tõlgendamise kogemus. Põhjalikud nõuanded mõõteandmete tõlgendamise kohta ei kuulu selle praktilise juhendi raamidesse. Kui te seda teha kavatsete, peab teil olema vastav kogemus.
Näpunäide	Kui mõõteandmetest hindamiseks ei piisa, võib neid siiski kasutada kokkupuute modelleerimise tulemuse toetamiseks.
Hoiatus	Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande aluseks võivad olla keskkonna-, tervishoiu- ja tööhutusõigusaktide nõuete täitmiseks tehtud mõõtmised või riskihindamisaruanne. Neid ei saa aga otseselt allkasutaja kemikaaliohutuse aruandena kasutada, sest REACH-määruse kohases kemikaaliohutuse aruandes tuleb kirjeldada riski, võrreldes kokkupuudet DNELi/PNECiga (või kvalitatiivselt, kui asjakohane). Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks on ka konkreetsed nõuded, mida kirjeldatakse 7. peatükis.
Lisateave	Mõõteandmete kvaliteedi ja sobivuse hindamise juhised on ECHA juhendites R.14 (Töölase kokkupuute hindamine) ja R.16 (Keskkonnaalase kokkupuute hindamine) (mõlemad on käesoleva juhendi koostamise ajal läbivaatamisel).

Tabel 3. Kokkupuute hindamine modelleerimisvahendite abil

KOKKUPUUTE HINDAMINE MODELLEERIMISVAHENDITE ABIL	
Võimalikud allikad	Avalikud vahendid on esitatud tabelis 4.
Sobilikkus	Modelleerimisvahendid sobivad mitmes olukorras, sealhulgas siis, kui teil ei ole sobivaid mõõteandmeid, kui hindate tarneahelas allpool tegutsejate kasutusalasid või kui olete kokkupuutemudelite kogenud kasutaja.
Piirangud	Modelleerimisvahendid ei sobi siis, kui kasutusala jääb kokkupuutemudeli kohaldamisalast välja.
Kasutuslihtsus	Oleneb mudelist ja olemasolevatest teadmistest/kogemustest selliste mudelite valdkonnas.
Vajalikud teadmised	Olenevalt mudelist ja stsenaariumist: keskmised kuni põhjalikud. Juhised erinevate kokkupuute hindamise vahendite kasutamise kohta ei kuulu selle praktilise juhendi raamidesse.
Näpunäide	Sobiv vahend on see, mis teaduslikust vaatenurgast ja mida on mugav kasutada. Kui olete ühe konkreetse vahendi kasutamises juba pädev, kasutage seda, kui see sobib. Kui teil ei ole kokkupuute modelleerimisel kuigi palju kogemusi, võib olla parem kasutada välist abil. Organisatsioonisisese võimekuse arendamine toetaks tegevuskoha riskihindamist teiste ohutus- jm õigusaktide nõuete täitmisel ja nii saaksite võrrelda mudeli tulemust oma kogemustega.
Näpunäide nr 2	Modelleeritud hinnangut võib olla vaja kohandada tegelike keskkonda eraldumise määrade teabega. Näiteks, kui ainet kasutatakse reagenti lahjendina, võib päris palju lahjendit sattuda maatriksi ja ainet eraldub keskkonda vähem, kui esialgu hinnatud. Järelikult on kokkupuute väiksem, kui eeldada võiks, ja kokkupuutehinnangut võib selle järgi korrigeerida, kui seda saab põhjendada.
Hoiatus	Mis tahes vahendi korrektse ja sobiva kasutamise eest vastutab kasutaja. Kasutusala ja kasutustingimused peavad olema kasutatava kokkupuute hindamise vahendi usaldusväärse kohaldamisala piires.
Lisateave	Teave on vahendite pakujate veebilehtedel (vt tabel 4). Modelleerimisvahendite juhised on ECHA juhendites R.14 (Töölase kokkupuute hindamine), R.15 (Tarbijakokkupuute hindamine) ja R.16 (Keskkonnaalase kokkupuute hindamine) (kõik on käesoleva juhendi koostamise ajal läbivaatamisel).

Tabel 4. Modelleerimisvahendid kokkupuute hindamiseks

MUDELI NIMI	OMANIK	KIRJELDUS	KATEGOORIA	LINK VEEBILEHELE
ART	TNP	Sissehingamisest tingitud töötajakokkupuute kõrgetasemeline hindamine	Töötaja	http://www.advancedreacheachtool.com
ConsExpo	RIVM	Tarbekaupades (v.a toit) esinevate ühenditega kokkupuute hindamine	Tarbija	http://www.consexpo.nl
EMKG-EXPTOOL	BAUA	Töölase ohtlike ainetega kokkupuute (sissehingamine) kvantitatiivne 1. astme hindamine	Töötaja	http://www.reach-clphelpdesk.de/en/Exposure/Exposure.htm
ES modifier	DHI group	Mudel, mis on välja töötatud peamiselt allkasutajatele, kellel on vaja kontrollida ja muuta tarnijatelt saadud REACH-määruse kohaseid kokkupuutetsenaariume	Töötaja, tarbija ja keskkond	http://esmodifier.dhi-group.com/Indhold.htm
EUSES	EC-JRC	EUSES on otsuste tegemist toetav vahend, mille abil hinnatakse tööstuskemikaalide ja biotsiidide üldriske inimesele ja keskkonnale.	Keskkond ja inimene keskkonna kaudu	http://ihcp.jrc.ec.europa.eu/our_activities/publichealth/risk_assessment_of_Biocides/uses
MEASE*	Eurometaux	Vahendil TRA/EASE(Herag) põhinev esimese astme sõelumisvahend metallide ja anorgaaniliste ainetega seotud töölase kokkupuute (sissehingamine ja nahakaudne) hindamiseks.	Töötaja	http://www.ebrc.de/tools/mease.php
RiskOfDerm	TNO	Töötajate võimaliku nahakaudse kokkupuute hindamine	Töötaja	http://www.tno.nl
Stoffenmanager	Cosanta BV	Kontrollitasemed töötajate nahakaudse ja sissehingamisel toimuva kokkupuute hindamiseks ning kvantitatiivne sissehingamiskokkupuute hindamine	Töötaja	http://www.stoffenmanager.nl
TRA*	Ecetoc	Peamiselt REACH-määruse kohaseks kemikaaliohutuse hindamiseks väljatöötatud mudel	Töötaja, tarbija ja keskkond	http://www.ecetoc.org/tra
WPENM	US-EPA	Võimaliku seinavärvist eralduvate kemikaalidega kokkupuute hindamine tarbijatel ja töötajatel	Tarbija ja töötaja	http://www.epa.gov/opptintr/exposure/pubs/wpem.htm

Allikas: OECD aruande ENV/JM/MONO(2012)37 tabeli 1 muudetud väljavõte. Tärniga tähistatud mudelid on lisatud, et loetelu oleks täielik. Põhjalikum ülevaade tarbijakokkupuutevahenditest on ECHA nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise aruande juhendi peatükis R.15.

Märkus. ECHA on välja töötanud IT-vahendi Chesar, mille abil registreerijad saavad koostada kemikaaliohutuse aruannet. Praegune versioon (2) ei toeta allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamist, aga allkasutajad võivad seda kasutada, kui nad on tuttavad IUCLIDI ja Chesariga ning saavad IUCLIDist vaadata neile huvipakkuva aine toimikut (IUCLIDist eksporditav fail, sisaldab peamiste

modelleerimisvahenditele kokkupuute hindamiseks vajalikku teavet).

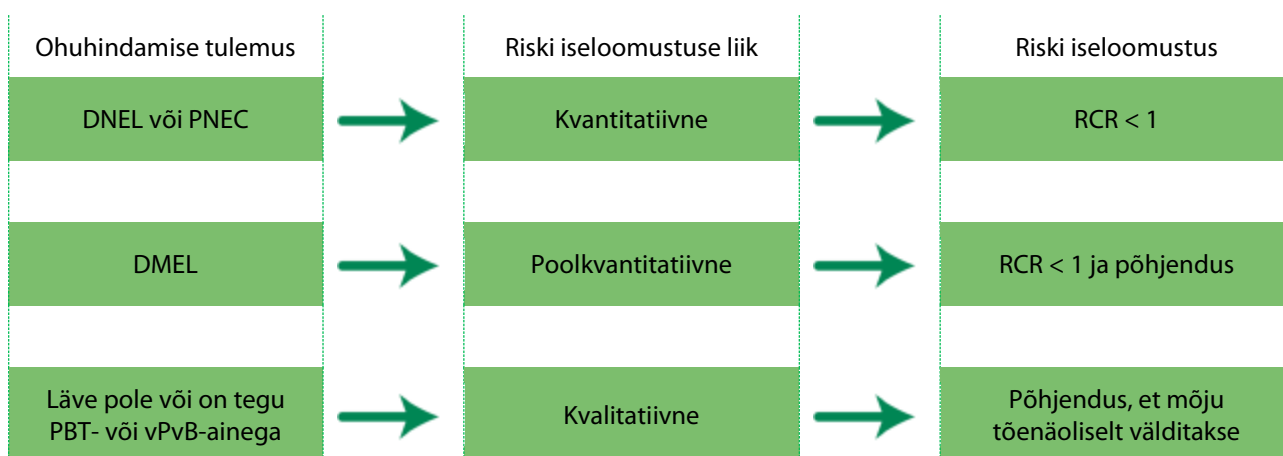
6.6 Riski iseloomustamine

Selles alapeatükis kirjeldatakse riski iseloomustamise viise, mis aitavad tagada, et risk on ohjatud.

Kui kokkupuude on hinnatud, peate riski iseloomustama, et näidata selle ohjamist. Riski iseloomustamine võib olla kvantitatiivne, poolkvantitatiivne või kvalitatiivne. Kasutatava riski iseloomustuse liigi määrab ära ohuhindamise tulemus ehk see, kas on olemas läviväärtus, mille juures võib täheldada mõju. Seda näitab joonis 6, millele järgneb riski iseloomustuse eri liikide kirjeldus.

Joonis 6. Riski iseloomustuse põhiliikide ülevaade

6.6.1 KVANTITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS

Kvantitatiivselt iseloomustatakse riski siis, kui on olemas tuletatud mittetoimivad tasemed (DNEL) või arvutuslikud mittetoimivad sisaldused (PNEC). Jagage kokkupuutehinnang vastava DNELi või PNECiga ja saate riski iseloomustuse suhtarvu (RCR).

$$\text{RCR} = \text{kokkupuutehinnang} / \text{DNEL (või PNEC)}$$

Jälgige, et RCR oleks alla 1. Vastasel juhul korraldage hindamist rangemate kasutustingimustega, kuni RCR on alla 1.

6.6.2 POOLKVANTITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS

Poolkvantitatiivselt iseloomustatakse riski siis, kui ei ole võimalik tuvastada mõjuta määra, aga minimaalse mõju määr on tuvastatav. Sellisel juhul on ohuhindamise tulemus tuletatud vähim toimet avaldav sisaldus (DMEL), mitte DNEL. See kehtib näiteks mõne kantserogeeni ja mutageeni ning ainult inimtervisele avalduva mõju kohta.

Poolkvantitatiivne riskihindamine on kvantitatiivse ja kvalitatiivse hindamise kombinatsioon. Jagage kokkupuutehinnang DMELiga ja saate riski iseloomustuse suhtarvu (RCR). Riski ohjamine on tõendatud, kui RCR on alla 1 ja esitatakse põhjendus, millest nähtub, et kokkupuutetsenaariumides kirjeldatud ohjemeetmed minimeerivad kokkupuute.

Mõnel juhul saab läveta CMR-ainete korral kindlaks teha annuse ja reaktsiooni seosed. Need on

kvantitatiivsed seosed, mis näitavad konkreetse kokkupuutemääraga seotud ülemäärast riski. Selline seos võib olla riski iseloomustuse aluseks, aga tavaliselt esitatakse sellega koos ka põhjendus, et ülemäärane risk on aktsepteeritav.

6.6.3 KVALITATIIVNE RISKI ISELOOMUSTUS

Kvalitatiivselt hinnatakse riski siis, kui DNELi/DMELi või PNECi ei ole võimalik määrata, st kui ei ole võimalik tuvastada läve, millest väiksema kogusega kahjulikku toimet ei esine. See on sageli nii sensibilisaatorite, ärritavate, söövitavate, läveta CMR-, PBT- ja vPvB-ainete ning alati silmakahjustuse potentsiaali korral.

Kvalitatiivne hindamine erineb kvantitatiivsest või poolkvantitatiivsest selle poolest, et riski ei saa kvantifitseerida RCRina. Seetõttu peate esitama korraliku põhjenduse, mis toetab järeldust, et kokkupuutestsenaariumides kirjeldatud käitlemistingimused ja riskijuhtimismeetmed on tervisele või keskkonnale avalduva kahjuliku mõju vältimiseks piisavad. Peate välja pakkuma kokkupuute vältimise meetmed, kui tegu on väga ohtlike ainetega, nagu CMR-, sensibilisaatorid, PBT- või vPvB-ained.

Vahel on hea toetada kvantitatiivset riskihindamist kvalitatiivsega. Üks selline olukord on nahakaudne kokkupuude. Kui on olemas süsteemne DNEL, on vaja hinnata nahakaudset kokkupuudet kvantitatiivselt, aga sellise kokkupuute hinnangul on piirangud. Sellepärast on soovitatav hinnata tulemust ka kvalitatiivselt, et saaksite riskijuhtimismeetmete sobivuses kindel olla. Üldjuhul on töökohal nahakaudse kokkupuute ohjamiseks võetavate riskijuhtimismeetmete eesmärk võimalikult palju kokkupuudet vältida.

Töökohal toimuva kokkupuute kvalitatiivseks hindamiseks kasutatakse vahel kontrollitasemeid. Kontrollitaseme vahendid on COSHH Essentials¹⁶ ja EMKG¹⁷. Lisateave on 15. praktilises juhendis (Kuidas koostada terviseriskide kvalitatiivset hinnangut ja esitada seda kemikaaliohutuse aruandes) ning nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise juhendi E-osas.

6.6.4 KOMBINEERITUD RISK

Kui see on asjakohane, peate käsitlema ka kombineeritud riski. Näiteks võib süsteemse tervisemõjuga ainet käitleva töötaja kokkupuude sellega toimuda nii sissehingamisel kui ka naha kaudu. Sellisel juhul tuleb mõlema kokkupuuteviisi RCRd kokku liita. (NB! Akutseid ja kroonilisi riske tuleb käsitleda eraldi.)

Peate hindamist kordama rangemate kasutustingimustega, kui RCR on üle 1 või kvalitatiivne hinnang näitab, et risk ei pruugi olla ohjatud.

7. Allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise dokumenteerimine

Siin peatükis on ülevaade teabest, mis tuleb esitada allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes, ja aruande vormingust.

REACH-määruse XII lisa kohaselt peab allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne koosnema A- ja B-osast (vt allpool). B-osa vorming on sätestatud REACH-määruse I lisas (registreerija kemikaaliohutuse aruanne). Allkasutaja peab lisama kokkupuutehinnangu ja riskiiseloostuse (punktid 9 ja 10) ning vajaduse korral muud punktid:

¹⁶ <http://www.coshh-essentials.org.uk>

¹⁷ BAuA, Saksamaa föderaalne tööohutuse ja -tervishoiu instituut, <http://www.baua.de/EMK>

A-osa

- A. Kinnitus, et allkasutajad rakendavad oma kasutusladel asjakohastes kokkupuutestsenaariumides esitatud riskijuhtimismeetmeid.
- B. Kinnitus, et allkasutajad edastavad määratletud kasutuslade kokkupuutestsenaariumides esitatud riskijuhtimismeetmete teabe tarneahelas allpool tegutsejatele.

B-osa

- i. Järgmine asjakohane teave (ja/või viited teabeallikatele): A. Aine identifitseerimisandmed ja füüsikalise-keemilised omadused
 - A. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes käsitletav(ad) kasutusala(d)
 - B. Klassifitseerimine ja märgistamine
 - C. Ainest keskkonnale ja inimtervisele tuleneva ohu hinnang
- ii. Kokkupuutehinnang ja riskiiseloostus

Dokumenteerimise ulatus oleneb allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise keerukusest (vt näpunäitekast nr 7). REACH-määruse I lisas sätestatud kemikaaliohutuse aruande vormingu põhijaotised on esitatud tabelis 5. Seal on kirjas ka jaotised, mis allkasutaja kemikaaliohutuse aruandesse tõenäoliselt lisatakse ja millisel juhul.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande eri näited on 1. liites ja võimalike küsimuste vastused on esitatud küsimuste kassis nr 2.

Näpunäitekast nr 7. Aruanne peab olema hindamisega proportsionaalne

- Aruanne peab olema lihtne, eriti kui hindamine oli lihtne. Kui see on keeruline, peab seal kindlasti olema kõigi probleemide selge kirjeldus.
- Meetod A: tarnija kokkupuutestsenaarium. Ümberarvutusvahend võib anda kõik dokumenteerimiseks vajaliku.
- Meetod B: sektori kokkupuutestsenaarium. Sektor võib anda aruande malli, kus on muu vajalik teave.
- Meetod C: oma kokkupuutestsenaarium. Dokumenteerimine on tõenäoliselt põhjalikum ja teavet peab olema kemikaaliohutuse selgeks hindamiseks piisavalt.

Tabel 5. Kemikaaliohutuse aruande B-osa põhijaotiste pealkirjad (kohandatud REACH-määruse I lisast) ja nende sobivus allkasutaja kemikaaliohutuse aruandesse

KEMIKAALIOHUTUSE ARUANDE JAOTISE PEALKIRI	KAS LISATAKSE ALLKASUTAJA KEMIKAALIOHUTUSE ARUANDESSE
1. Aine identifitseerimisandmed ja füüsikaliskemilised omadused	Tavaliselt lisatakse. Võite viidata ohutuskaardile.
2. Tootmine ja kasutusala	KASUTUSALAD tavaliselt lisatakse. „Tootmine” kehtib ainult registreerijatele. (NB! „Segu tootmine” on kasutusala, mitte tootmine.)
3. Klassifitseerimine ja märgistamine	Tavaliselt lisatakse. Võite viidata ohutuskaardile. Märgistust ei ole tavaliselt vaja lisada.
4. Käitumine keskkonnas 5. Inimtervisele avalduvate ohtude hindamine 6. Aine füüsikaliskemilistest omadustest inimtervisele tuleneva ohu hindamine 7. Keskkonnaohu hindamine 8. Püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste omaduste ning väga püsivate ja väga bioakumuleeruvate omaduste hindamine	Lisatakse, kui on vaja näidata ohutuskaardilt või alternatiivsetest allikatest pärinevat teavet või kui ohtu hinnati uuesti (meetod C).
9. Kokkupuute hindamine 9.1. (1. kokkupuutestsenaariumi pealkiri) 9.1.1. Kokkupuutestsenaarium 9.1.2. Kokkupuutehinnang 9.2. (2. kokkupuutestsenaariumi pealkiri) 9.2.1. Kokkupuutestsenaarium 9.2.2. Kokkupuutehinnang (jne)	Lisatakse alati, vajaduse korral alapealkirjadega. Siia lisatakse ka riskiiseloostus iga kokkupuutestsenaariumi/kaasstsenaariumi jaoks.
10. Riski iseloomustamine 10.1. (1. kokkupuutestsenaariumi pealkiri) 10.1.1. Inimtervis 10.1.1.1. Töötajad 10.1.1.2. Tarbijad 10.1.1.3. Inimeste kaudne kokkupuude ainega keskkonna kaudu 10.1.2. Keskkond 10.1.2.1. Vesikeskkond (sh põhjasete) 10.1.2.2. Maismaa 10.1.2.3. Õhk 10.1.2.4. Mikrobioloogiline aktiivsus reoveepuhastites (jne)	Lisatakse, kui see on vajalik hinnatud kasutusvalade kombineeritud/koondriski iseloomustamiseks.

Märkus. Dokumenteerimine oleneb kasutatud meetodist; meetod C on kõige üksikasjalikum.

8. TEABE EDASTAMINE KLIENTIDELE

See peatükk on teile oluline ainult siis, kui:

- tarnite ainet teistele;
- peate esitama ohutuskaardi ja
- olete hinnanud allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes oma kliendi kasutusala.

Kui olete koostanud kliendi kasutusala kohta allkasutaja kemikaaliohutuse aruande ja peate aine (eraldi või segus) kohta esitama ohutuskaardi, peate andma klientidele ka kokkupuute-/kaasstsenaariumid nende kasutusala kohta, mida käsitlesite allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes. Hinnatud ainete kokkupuutestsenaariumid peate esitama ohutuskaardi lisas.

Kui tarnite segu, võite esitada lisaks aine kokkupuutestsenaariumile ka segu ohutu kasutamise koondteabe. Teie sektoriorganisatsioon võib olla koostanud segude ohutu kasutamise üldteabe (SUMI) lehed, mida saate kasutada või kohandada. Jälgige, et ohutuskaardil ja üldteabelehtedel olev teave oleks kooskõlas kokkupuutestsenaariumiga.

Kokkupuutestsenaarium tuleb esitada saaja liikmesriigi ametlikus keeles nagu ohutuskaartki. Soovitav on kasutada ESComi fraase¹⁸, kui need on olemas, ning ettevõtete ja ametiasutustega kokkulepitud kokkupuutestsenaariumi vormingut¹⁹. See koosneb järgmisest neljast osast.

1. Tiitelleht

Tiitelleht annab ülevaate kõigist tööülesannetest/tegevustest, mida kokkupuutestsenaarium hõlmab. Tavaliselt on seal kokkupuutestsenaariumi kohaldamisala lühikirjeldus ja kokkupuutestsenaariumis käsitletavate tööülesannete/tegevuste (või kaasstsenaariumide) loetelu. Loetelu aluseks on tavaliselt kasutusala kirjeldussüsteem (protsessikategooriad, kemikaalikategooriad, keskkonda eraldumise kategooriad jne).²⁰

2. Kokkupuudet mõjutavad kasutustingimused

See tähtis jaotis on kokkupuutestsenaariumi tuum, sest selles kirjeldatakse iga hinnatava tööülesande/kaasstsenaariumiga seotud kasutustingimusi (käitlemistingimusi ja riskijuhtimismeetmeid). Neid tuleb selgelt kirjeldada koos kogu kliendile ohutuks kasutamiseks vajaliku teabega.

3. Kokkupuutehinnang ja viide selle allikale

Selles kokkupuutestsenaariumi jaotises kirjeldatakse hindamismeetodit. Samuti on seal esitatud kokkupuutehinnang ja riskiiseloostus. Kui teie kliendid on lõppkasutajad, lisage see teave vaid siis, kui see on nende jaoks oluline.

4. Juhised allkasutajatele

Sellesse jaotisesse võib panna teave, mis lihtsustab klientidel tegelike kasutustingimuste võrdlemist kokkupuutestsenaariumis esitatutega. Näiteks võib seal olla skaleerimisteave. Lisage see jaotis siis, kui tarnite allkasutajatele, kes omakord tarnivad tarneahelas allpool tegutsejatele. Muul juhul ei ole see tähtis.

¹⁸ <http://www.cefic.org/Industry-support/Implementing-reach/escom>

¹⁹ <http://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users/exposure-scenarios>

²⁰ http://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r12_et.pdf

Küsimuste ja vastuste kast nr 2. Küsimused dokumenteerimise kohta

K. Kas pean koostama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande inglise keeles?

V. Ei. Võite kirjutada selle ükskõik millises ELi ametlikus keeles. Kui peate saatma kokkupuutestsenaariumi klientidele, peate selle esitama saaja liikmesriigi ametlikus keeles (vt 8. ptk).

K. Kas pean esitama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande ECHA-le?

V. Ei. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet ei ole vaja ECHA-le esitada, see esitatakse üksnes järelevalveasutuste nõudmisel. Enamasti peate ECHA-le teada andma, et olete allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostanud. Lisateave on 9. peatükis.

K. Kas ma pean säilitama koos allkasutaja kemikaaliohutuse aruandega ka tarnija ohutuskaardi?

V. See on soovitatav. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes peavad olema selgelt märgitud kasutatud ohutuskaardi versioon ja kuupäev ning tarnija nimi. Samuti tuleb märkida sinna muu teabe allikad.

K. Kui kaua tuleb andmeid säilitada?

V. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks vajalik teave tuleb alles hoida vähemalt 10 aastat pärast seda, kui te ainet või segu viimati tarnisite (artikkel 36).

9. ECHA TEAVITAMINE

REACH-määruses on nõutud, et teavitaksite ECHA-t, kui kavatsete koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruande või kui olete aruande koostamisest vabastatud. Teavitamist selgitatakse selles peatükis.

Teil on kohustus anda ECHA-le teada, et koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande (v.a juhul, kui kasutate ainet oma kasutusala alla ühe tonni aastas).

Samuti on teil kohustus teavitada ECHA-t juhul, kui olete allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisest vabastatud, sest:

- kasutate ainet aastas kokku alla tonni või
- kasutate ainet toote- ja tehnoloogiaalaseks uurimis- ja arendustegevuseks (PPORD).

Teavitusnõuded on sätestatud REACH-määruse artiklis 38 ja nende kokkuvõtte on tabelis 6. Teada tuleb anda allkasutaja andmed, tarnija kokkupuutestsenaariumis käsitlemata kasutusala korral ka tarnija andmed, aine nimetus ning kasutusala ja kasutustingimuste lühike üldkirjeldus. Seda teavet kasutatakse regulatiivse riskijuhtimisprotsessi eri etappides otsuste tegemisel. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet ei ole vaja ECHA-le saata.

Allkasutaja võib teavitada ECHA-t mugava veebivormiga või REACH-ITi kaudu, kui olete IUCLIDiga tuttav.

Täpsem teave allkasutaja teatise ECHA-le saatmise kohta on ECHA veebilehel²¹.

Kui peaksite tegema allkasutaja kemikaaliohutuse aruande raames ohu täpsustamiseks lisakatseid selgroogsetega (mis ei ole küll tõenäoline), peate esitama ECHA-le katsetamissetpaneku. Katseid ei tohi teha enne, kui olete saanud selleks ECHA-lt loa.

Tabel 6. Teavitusnõuete ülevaade

KASUTATAV KOGUS KOKKU (TONNI AASTAS)	KONKREETNE KASUTUSALA (TONNI AASTAS)	KAS KASUTATAKSE TOOTE- JA TEHNOLOOGIAALASES UURIMIS- JA ARENDUSTEGEVUSES	ALLKASUTAJA KEMIKAALIOHUTUSE ARUANNE ON NÕUTAV ARTIKLI 37 LÕIKE 4 KOHASELT	VAJALIK TEAVITADA ECHAT
>1	>1	ei	jah	jah
>1	<1	ei	jah	ei (konkreetne kasutusala < 1 t/a)
<1	<1	ei	erand (< 1 t/a)	jah
>1	>1	jah	erand (PPORD)	jah

Näpunäitekast nr 8. Pidage tähtaegadest kinni

- Jälgige, et kõik vajalik saaks tehtud õigusaktides sätestatud aja jooksul.
- Kui olete saanud aine registreerimisnumbriga ohutuskaardi, mis ei sisalda teie kasutusala hõlmavat kokkupuutestsenaariumi, on teil ECHA teavitamiseks aega kuus kuud.
- Te peate tegema vajaliku toimingut (nt koostama allkasutaja kemikaaliohutuse aruande) 12 kuu jooksul.
- Vajaduse korral võtke ajutisi riskijuhtimismeetmeid.

²¹ <http://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users/downstream-user-reports>

1. liide. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande näited

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande näiteid leiata järgmistelt lehekülgedelt. Näidete aluseks on kujuteldav aine, mida nimetatakse ECHA aineks ja mida on kasutatud ka teistes ECHA koostatud näidetes. Ohutuskaarti näete ECHA ohutuskaartide e-juhendist²².

Kõik näited on sama stsenaariumi kohta – töötajakokkupuude toote sissekastmisel allkasutaja enda tegevuskohas. Tegevus toimub hea üldventilatsiooniga keskkonnas, ilma isikukaitsevahenditeta ja kuni neli tundi kestva vahetuse jooksul. Keskkonna või tarbijatega seotud hindamise näiteid ei ole, aga need koostatakse samamoodi.

Näidetes esitas tarnija vajaliku aineteabe ja ohtu ei olnud vaja täpsustada. Tarnija kaasstsenaarium on 2. liites.

Pange tähele, et ärritavust ei saa käsitleda kvantitatiivsel meetodil ja seda tehakse kvalitatiivselt, võttes aluseks aine kontsentratsiooni segus ning aine ja segu ohuklassid.

Näited esitatakse järgmises järjestuses:

1. näide. Tiitelleht
2. näide. A-osa
3. näide. B-osa – Meetod A: tarnija kokkupuutestsenaarium
4. näide. B-osa – Meetod C: oma kokkupuutestsenaarium (mõõteandmed)
5. näide. B-osa – Meetod C: oma kokkupuutestsenaarium (modelleeritud andmed)

Märkused

Näited näitlikustavad allkasutaja kemikaaliohutuse aruande sisu, et olla abiks allkasutajatele selle koostamisel. Allkasutajad peavad jälgima, et nende kemikaaliohutuse aruanne oleks hindamisele vastav.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamine kooskõlas REACH-määrusega ei asenda ega täida riskihindamiskohustust, mis on sätestatud riiklikes keskkonna-, töötervishoiu- ja tööohutusõigusaktides.

Selles näites oleks tööandjal keemiliste mõjurite direktiivist tulenev kohustus hinnata töötaja riske seoses eri tööülesannetest ja kemikaalidest tingitud kombineeritud kokkupuutega.

²² 1. e-juhend „Ohutuskaart ja kokkupuutestsenaarium. Nõuandeid saajatele“: <http://view.pagetiger.com/ECHAeGuide1-1/Issue1>

1. näide. Tiitelleht

Tiitellehte saab kohandada nii, et see sobib organisatsioonisiseste aruannete stiiliga. Näite leiata altpoolt.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne

[Allkasutaja ettevõtte nimi]

Aruanne

Aruande pealkiri

Sissekastmine tehases

Viide

3&4 F1234

Versioon

1.0

Koostaja

Alice Bruno, keskkonna,

Kuupäev

töötervishoiu ja -

ohutuse osakond

29.12.2015

Aine

Nimetus

ECHA aine

EÜ-number

####

CASi number

####

REACH-määruse kohane reg-nr

####

Teatis ECHA-le

REACH-ITi esitamisnr

####

Teatise kuupäev

01.01.2015

******1. näite lõpp******

2. näide. A-osa

Teatis riskijuhtimismeetmete rakendamise kohta

[Allkasutaja ettevõtte nimi] kinnitab, et käesolevas kemikaaliohutuse aruandes kirjeldatud riskijuhtimismeetmed on meie ettevõttes meie oma kasutusosaladel rakendatud.

Teatis riskijuhtimismeetmete teabe edastamise kohta

[Allkasutaja ettevõtte nimi] kinnitab, et edastab käesolevas kemikaaliohutuse aruandes kindlaksmääratud kasutusala jaoks kokkupuutetsenaariumides esitatud riskijuhtimismeetmete teabe tarneahelas allpool tegutsejatele.

See lõik on vajalik ainult siis, kui edastate teabe tarneahelas allpool tegutsejatele.

Avaldus ohutuskaardil esitatud või muudest teabeallikatest saadud ohu- ja PBT/vPvB-hinnangu kohta

[Allkasutaja ettevõtte nimi] eeldab, et [tarnija] ohutuskaardil ([versiooninumber], [kuupäev]) esitatud ja/või muudest allikatest saadud ohu ja PBT/vPvB-omaduste hindamise järeldused, mis on kirjas kemikaaliohutuse aruandes, on asjakohased. Seetõttu on ettevõtte [x] kasutanud tarnija esitatud ja/või teistest allikatest kogutud asjaomast teavet riski iseloomustamiseks täiendavas riskihindamises.

See lõik ei ole kohustuslik, aga soovitatav on lisada sobiv avaldus kas siia või B-ossa. Märkige ära kõik lisaallikad, mida kasutasite.

*****2. näite lõpp*****

3. näide. B-osa – Meetod A koos CEFiC vahendiga ES Conformity Tool

Meetod A: tarnija kokkupuutestsenaarium
Kokkupuute hindamine: CEFiC vahend ES Conformity Tool
Olukord: Katate tooteid sissekastmise teel. Teie kasutusala (sissekastmine) on tarnija kaasstsenaariumis kirjeldatud, aga kasutustingimused erinevad teie tegevuskoha tingimustest. Saadud kaasstsenaariumis on märgitud kohtväljatõmbe-ventilatsiooni kasutamine kogu vahetuse ajal. Teil kohtväljatõmbe-ventilatsiooni ei kasutata, aga olemas on hea üldventilatsioon, mille õhuvahetusmäär on 3,5 ach⁻¹, ja kokkupuuteaeg on lühem.

Selles näites eeldatakse, et lisate allkasutaja kemikaaliohutuse aruandele ohutuskaardi. Samuti võib olla kasulik lisada asjakohased kokkupuute-/kaasstsenaariumid.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruande jaoks võib piisata ümberarvutus- või kokkupuutevahendi asjaomaste jaotiste koopiast koos aine ohutuskaardiga. Aruannet tuleb vajaduse korral laiendada, et see sisaldaks ka kvalitatiivset hinnangut (vt ärritavushinnang allpool).

Märkus. Väljavõte on ainult B-osa kohta.

B-OSA

Kaasstsenaarium allkasutaja lihtsustatud kemikaaliohutuse aruande jaoks			
E-ohutuskaart:	Toode X	Peamine kasutajarühm:	3
Tarnija:	Tarnija Y	Kasutusvaldkond	16
Aine nimetus:	ECHA aine	Muu teave 1:	xxxx
Aine CASi number:	1234-56-7	Muu teave 2:	Yyyy
Kokkupuute-stsenaariumi nr:	3	Kokkupuute-stsenaariumi nimetus:	Katmine ja tindid
Töötaja kaasstsenaariumi nr:	5	Koostaja:	AB
		Kuupäev:	01.09.2015

Käitlemistingimused ja riskijuhtimis-meetmed	Tarnija	Allkasutaja tegelikud
TRA versioon	3	3
Stsenaariumi nimetus	Sissekastmine	Sissekastmine
Protsessikategooria (PROC)	PROC 13	PROC 13
Tegevuskoha liik	Tööstuslik	Tööstuslik
Kas aine on tahkis?	Ei	Ei
Aururõhk (Pa) keskkonna- või protsessitemperatuuril	10	10
Tegevuse kestus [tundi päevas]	> 4 tundi (vaikeväärtus)	1–4 tundi
Ventilatsiooni kasutamine	Siseruumis, kohtväljatõmbe-ventilatsioon	Siseruumis, hea üldventilatsioon
Hingamisteede kaitsevahendi kasutamine	Ei	Ei

Aine segus?	1–5%	1–5%
Nahakaitsevahendid/kindad	Ei	Ei
Kohtväljatõmbe-ventilatsioon seoses nahakaudse kokkupuutega	Ei	Ei

Kokkupuute hindamine		
Pikaajaline sissehingamine	2,5 mg/m ³	10,5 mg/m ³
Pikaajaline nahakaudne kokkupuude	2,7 mg km kg kohta päevas	2,7 mg km kg kohta päevas
Riski iseloomustus		
Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel sissehingamisel	0,1	0,42
Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel nahakaudsel kokkupuutel	0,39	0,39
Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel kombineeritud kokkupuutel	0,49	0,81

Kahjulikke ärritavat toimet ohjatakse aine kontsentratsiooniga tootes (< 10%). Segul ei ole naha ega silmade ärritavusele viitavat ohuklassi ja paikset toimet ei eeldata. Lisaks on naha ja silmadega kokkupuute võimalus minimaalne, sest ühest kastmisvannist teise üleviimine on automaatne ning osad õhkuivatatakse enne kontakti kohtväljatõmbe-ventilatsiooniga suletud süsteemis. Erakorraliseks sekkumiseks on olemas isikukaitsevahendid. Kõik teised segu koostisosad on ohutud, mistõttu segu kombineeritud risk loetakse samuti ohjatuks.

*****3. näite (tarnija kokkupuutestsenaariumi meetod) lõpp*****

Märkus. See tabel pärineb CEFi vahendist ES Conformity Tool ja seda on selguse mõttes veidi muudetud. Lahtrid, kuhu märgitud tegelikud kasutustingimused erinevad tarnija esitatutest, on kollased. Rohelistes lahtrites esitatud kokkupuude ja RCR on arvutuslikud väärtused.

4. näide. B-osa – Meetod C mõõteandmete kasutamisega

Meetod C:	oma kokkupuutestsenaarium
Kokkupuute hindamine:	Mõõteandmed
Olukord:	Katate tooteid sissekastmise teel. Saadud kokkupuutestsenaariumides ei käsitleta katmist üldse. Teil on viimase kolme aasta jooksul tehtud kokkupuuteseirest olemas mõõteandmed.

Selles näites on kasutatud jutustavat dokumenteerimismeetodit, eriti kokkupuutestsenaariumis. Olulisim aineteave on lisatud, aga tavaliselt lisatakse allkasutaja kemikaaliohutuse aruandele ka ohutuskaart. NB! See allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne on koostatud allkasutaja enda tegevuskoha jaoks ja seda ei edastata teistele, mistõttu standardfraasid ega -vorming ei ole vajalikud.

Väljavõte on ainult **B-osa** kohta.

B-OSA

[Allkasutaja ettevõtte nimi] eeldab, et [tarnija] ohutuskaardil (versioon 1.0, 09.2014) esitatud ja/või muudest allikatest kogutud ohu ja PBT/vPvB-omaduste hindamise teave on asjakohane. Seetõttu on [allkasutaja ettevõtte nimi] kasutanud tarnija esitatud ja/või teistest allikatest kogutud asjaomast teavet riski iseloomustamiseks täiendavas riskihindamises.

Kui ei ole märgitud teisiti, pärineb kogu teave nimetatud ohutuskaardilt.

1. Aineteave ja ohtlikud omadused

Aine identifitseerimisandmed ja füüsikalised-keemilised omadused

2. Allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes käsitletavat kasutusala

CASi number	11111-11-1
CASi nimetus	ECHA aine
IUPAC-nimetus	ECHA aine
Molekulvalem	C _x H _y O _z
Molekulmassivahemik	u. 300
Aururõhk	0,10 Pa
Kirjeldus	Ühe koostisosaga aine
Füüsikaline olek temperatuuril 20°C ja rõhul 1013 hPa	Vedelik

Töötaja kokkupuude sissekastmise ajal tehastes 3 ja 4.

Seda kasutusala kirjeldatakse kokkupuutestsenaariumi nr 2 „Katteainete ja tintide üldine tööstuslik kasutus“ kaasstsenaariumis nr 9 „Töötaja kokkupuute ohjamine: sissekastmine, sukeldamine ja ülevalamine (PROC 13)”²³.

Tarnija kokkupuutestsenaariumi näite on 2. liites. Tavaliselt lisatakse see allkasutaja kemikaaliohutuse aruandele.

²³ ECHA dokument „Ohutuskaartidele lisatavate kokkupuutestsenaariumide näide”.

Kasutustingimused erinevad meie tegevuskoha tingimustest. Saadud kaasstsenaariumis on märgitud kohtväljatõmbe-ventilatsiooni kasutamine. Meie kohtväljatõmbe-ventilatsiooni ei kasuta, aga meil hea üldventilatsioon, mille õhuvahetusmäär on 3 ach^{-1} , mida kinnitab iganädalane ventilatsiooniseire, mis toimub kooskõlas standardse töökorraga nr 1234. Samuti ei ületa töö kestus vahetuse ajal kunagi 4 tundi.

3. Klassifitseerimine

H315: Põhjustab nahaärritust.

H319: Põhjustab tugevat silmade ärritust.

H412: Ohtlik veeorganismidele, pikaajaline toime.

4. Inimtervisele avalduvate ohtude hindamine

Ohjeparameetrid / DNELi väärtused (töötajad)

Pikaajaline süsteemne sissehingamine: 25 mg/m^3

Pikaajaline süsteemne nahakaudne kokkupuude: $7 \text{ mg km kg kohta päevas}$

5. Kokkupuutehinnang

5.1 Tehaste 3 ja 4 sissekastmisliini töötajate kokkupuute stsenaarium

5.1.1 Kokkupuutestsenaarium

Tabel A2. Kokkupuutestsenaarium (nt mõõteandmete alusel; NB! See on allkasutaja enda otstarbeks, seda ei edastata tarneahelas allapoole ja selles kasutatakse allkasutaja omi sõnu, mitte standardfraase)

Tehased 3 ja 4
Sissekastmisliini töötajate kokkupuute stsenaarium
Toote iseloomustus
3. vannis olev sissekastmislahus sisaldab ECHA ainet kontsentratsioonis 3–4%.
Kokkupuute sagedus ja kestus
Vahetus kestab 8 tundi ja töötajad võivad tegeleda selle tööülesandega pool vahetust.
Tehnilised ja korralduslikud tingimused ja meetmed
Sissekastmine toimub 1. ja 3. liinil kooskõlas standardse töökorraga nr 12345. Sissekastetavad detailid laaditakse käsitsi raamidele ja tõstetakse sildkraanaga pinnatöötlusliinile (ruumitemperatuuril). Raam lastakse vanni ja tõstetakse sealt välja kaugjuhtimise teel. Raam viiakse automaatselt ventileeritavasse kuivatusahju, kuhu see jäetakse üleöö.
Detailid võetakse raamilt maha siis, kui need on täiesti kuivad. Nahakaudset kokkupuudet lahuses oleva ainega tavatöötingimustel ei ole.
Sissekastmisliinil ei ole kohtväljatõmbe-ventilatsiooni, aga tootmisala õhuvahetusmäär on umbes 3 ach^{-1} .
Isikukaitse, hügieeni ja tervisekontrolli tingimused ja meetmed
Liini operaatoritel on seljas Tyvekist kaitseülkond. Nitriilkindad ja silmakaitsevahendid on olemas,

Modelleeritud andmetega allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne ja kokkupuutestsenaarium on 5. näites.

kui tekib soovimatu kokkupuute tõenäosus. Rakendatakse n-ö hea majapidamistava. Töötajate nahka kontrollitakse kogu tegevuskohta hõlmava tervisekontrollikava raames regulaarselt.

5.1.2 Kokkupuute hindamine

Mööteandmete kokkuvõte on tabelis A.3. Mööteandmeid peetakse piisavaks ja usaldusväärseks. Andmed pärinevad hinnatavatel sisekastmisliinidelt ja kasutustingimusi ei ole möötmisest saadik muudetud. Möötmiskestus oli 150–220 minutit ja möötमितulemused näitavad kontsentratsiooni töötajate hingamistsoonis tavapärasel käitlemistingimustel. Kokkupuude määrati 8 tunni kaalutud keskmisena (TWA), võttes aluseks vahetuse kokkupuute kestuse (240 minutit).

Tabel A3. Mööteandmete näide

Aasta	Aruande viitenr	Isiklike proovide arv	8 h keskmine (TWA) (mg/m ³)	Geomeetiline standardhälve	8 h keskmise (TWA) 90-protsentiil (mg/m ³)
2012	A-12345	9	0,27	2,0	0,56
2013	B-12345	7	0,20	1,9	0,41
2014	C-12345	9	0,18	2,7	0,45
	Kokku	25	0,22	2,3	0,49

eloomustus

8 tunni keskmise (TWA) 90-protsentiil on 0,49 mg/m³, mis annab RCR 0,02 (0,49/25)²⁴. See on tunduvalt alla 1 ja ECHA aine pikaajalisest sissehingamisest tingitud kokkupuute risk loetakse ohjatuks.

Kahjulikke ärritavat toimet ohjatakse aine kontsentratsiooniga tootes (< 10%). Segul ei ole naha ega silmade ärritavusele viitavat ohuklassi ja paikset toimet ei eeldata. Lisaks on naha ja silmadega kokkupuute võimalus minimaalne, sest ühest kastmisvannist teise üleviimine on automaatne ning osad õhkuivatatakse enne kontakti kohtväljatõmbe-ventilatsiooniga suletud süsteemis. Kõik teised segu koostisosad on ohutud, mistõttu segu kombineeritud risk loetakse samuti ohjatuks. Erakorraliseks sekkumiseks on olemas isikukaitsevahendid.

*****4. näite (oma kokkupuutetsenaarium mööteandmete kasutamisega) LÖPP******

²⁴ 90-protsentiili soovitatakse juhendis R.14 enamikuks juhtudeks. RCR on kokkupuutehinnangu ja tuletatud mittetoimiva taseme (DNEL) või arvutusliku mittetoimiva sisalduse (PNEC) jagatis.

5. näide. B-osa – Meetod C modelleeritud andmete kasutamisega

Meetod C:	oma kokkupuutestsenaarium
Kokkupuute hindamine:	modelleeritud andmed, kasutades Ecetoc TRA v3
Olukord:	Katate tooteid sissekastmise teel. Saadud kokkupuutestsenaariumides ei käsitleta katmist üldse. Teil ei ole mõõteandmeid ja kasutate modelleeritud andmeid.

Katate tooteid sissekastmise teel. Saadud kokkupuutestsenaariumides ei käsitleta katmist üldse. Teil ei ole mõõteandmeid ja kasutate modelleeritud andmeid.

B-OSA

Jaotised 1–4: samad mis 4. näites

5. Kokkupuutehinnang

5.1 Katteainete ja tintide üldine tööstuslik kasutus: töötaja kokkupuute ohjamine: sissekastmine, sukeldamine ja ülevalamine [PROC 13]

5.1.1 Kokkupuutestsenaarium ja kokkupuutehinnang

Selle allkasutaja kemikaaliohutuse aruande aluseks on PROC 13ga seotud kokkupuutehinnang, mis on saadud Ecetoc TRA v3 abil. Kaasstsenaariumi teave on tabelis A.4. Kokkupuutehinnang on tabelis A.5.

6. Riskiiseloostus

Riskiiseloostus on tabelis A.5. Kvantitatiivne hinnang näitab, et süsteemse mõju kombineeritud RCR on alla 1. Kahjulikku ärritavat toimet ohjatakse aine kontsentratsiooniga

tootes (< 10%) ja paikset toimet ei eeldata. Sellegipoolest on erakorraliseks sekkumiseks, kui on otsene kokkupuuteoht, olemas isikukaitsevahendid (Tyvekist kaitseülikond, nitrilkindad ja kemikaalikindel näokaitse).

Kõik teised segu koostisosad on ohutud, mistõttu segu kombineeritud risk loetakse samuti ohjatuks.

Tabel A.4. Kaasstsenaarium/kasutustingimused

Stsenaariumi nimetus	Protsessikategooria (PROC)	Tegevuskoht	Kas aine on tahkis?	Aururõhk (Pa) või lenduvate ühendite sisaldus protsessitemperatuuril	Tegevuse kestus [tundi päevas]	Ventilatsiooni kasutamine	Hingamisteede kaitsevahendite kasutamine	Aine segu?	Nahakaitsevahendid/kindad
Sissekastmine	PROC 13	Tööstuslik	Ei	10	1–4 tundi	Siseruumis, hea üldventilatsioon	Ei	1–5%	Ei

Tabel A.5. Kaasstsenaarium/kasutustingimused

Stsenaariumi nimetus	Pikaajalise sissehingamiskokkupuute hinnang (ppm)	Pikaajalise sissehingamiskokkupuute hinnang (mg/m ³)	Pikaajalise nahakaudse kokkupuute hinnang (mg/kg kohta päevas)	Lühiajalise sissehingamiskokkupuute hinnang (mg/m ³)	Paikse nahakaudse kokkupuute hinnang (µg/cm ²)	Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel sissehingamisel	Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel nahakaudsel kokkupuutel	Riski iseloomustuse suhtarv pikaajalisel kombineeritud kokkupuutel
Sissekastmine	0,84	10,5	2,4	70	400	0,42	0,39	0,81

*****5. näite (oma kokkupuutestsenaarium modelleeritud andmete kasutamise) LÕPP*****

Need tabelid on kopeeritud vahendist Ecetoc TRA v3 ja neid on selguse mõttes veidi muudetud.

2. liide. Kaasstsenaariumi näide

Siit leiata kaasstsenaariumi (koos kokkupuutehinnangu ja riskiseloostusega), mille alusel on koostatud 1. liites esitatud 3. näide.²⁵ Tarnijalt saadud kaasstsenaariumis on kirjeldatud kasutusala (sissekastmine, PROC 13) ja nõutakse kohtväljatõmbe-ventilatsiooni kasutamist kogu vahetuse ajal.

2.2.9 Töötaja kokkupuute ohjamine: sissekastmine, sukeldamine ja ülevalamine (PROC 13)

Toote iseloomustus
Jälgige, et aine sisaldus tootes ei ületaks 5%.
Kasutatav (või toodetes sisalduv) kogus ning kasutamise/kokkupuute sagedus ja kestus
<i>Igapäevane kuni 8-tunnine kokkupuude</i>
Tehnilised ja korralduslikud tingimused ning meetmed
Esitada üldventilatsiooni põhinõuded (1–3 õhuvahetust tunnis).
Vähemalt 90,0% tõhususega kohtväljatõmbe-ventilatsioon
Muud töötaja kokkupuudet mõjutavad tingimused
Kasutamine siseruumis
Eeldab protsessitemperatuuri kuni 40,0 °C.
Hea tava lisanõuanne. REACH-määruse artikli 37 lõikes 4 sätestatud kohustusi ei kohaldata.
Kasutage sobivaid silmade kaitsevahendeid. Isikukaitsevahendeid tuleb kasutada ainult kokkupuutevõimaluse korral.
Kasutage standardi EN374 kohaselt testitud sobivaid kaitsekindaid. Isikukaitsevahendeid tuleb kasutada ainult kokkupuutevõimaluse korral.

2.3.9 Töötaja kokkupuude: sissekastmine, sukeldamine ja ülevalamine (PROC 13)

Kokkupuuteviis ja mõjuliik	Kokkupuutehinnang	RCR
Pikaajaline süsteemne sissehingamine	2,5 mg/m ³ (TRA Worker 3.0)	0,101
Pikaajaline süsteemne nahakaudne kokkupuude	2,742 mg km kg kohta päevas (TRA Worker 3.0)	0,392
Pikaajaline süsteemne kombineeritud kokkupuude		0,493

²⁵ Allikas: „Ohutuskaardile lisatavate kokkupuutestsenaariumide näide“, 2. kokkupuutestsenaarium, 9. kaasstsenaarium.

3. liide. Riskijuhtimismeetmete määratlemine

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes on tähtis määratleda riskijuhtimismeetmed, et tagada riski ohjamine. Kui allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne koostatakse kliendi tegevuskoha jaoks, on väga tähtis edastada selgelt teave sobivate riskijuhtimismeetmete kohta. Järgnevalt on esitatud mõned näpunäited riskijuhtimismeetmete kirjeldamiseks.

- Selgitage välja hindamise aluseks olev keskkonda eraldumise määr või tegevuskoha üksikasjalikud tingimused.
- Kui kasutate keskkonda eraldumise erikategooriaid (SPERC) või kirjandusallikaid (nt OECD Emission Scenario Document), lisage kogu asjaomane toetav teave.
- Kui töökohal on vaja kasutada riskijuhtimismeetmeid, tuleb ELi tervishoiu ja -ohutuse õigusaktide ning tööhügieeni hea tava kohaselt enne isikukaitsevahendite kaalumist analüüsida, kas isikukokkupuute vältimiseks või vähendamiseks on võimalik kasutada tehnilisi ohjemeetmeid (nt protsessi ülesehitus, sh suletus ja kohtväljatõmbe-ventilatsioon).
- Kui on vaja kasutada isikukaitsevahendeid, märkige nii täpselt kui võimalik, millised kaitsevahendid on piisavad ja sobivad. Näiteks märkige võimaluse korral, mis tüüpi filtrit tuleb hingamisteede kaitsevahendis kasutada ning mis materjalist peavad olema kindad ja kaitseriietus (koos viidetega Euroopa standarditele). Samuti märkige, millist juhtimist ja koolitust on vaja, et isikukaitsevahendite kasutamine oleks piisavalt tulemuslik.

Tavapärased kasutustingimused on sektori veebilehtedel ning neid kasutatakse ka mõnes tarkvaraprogrammis (nt ECETOC TRA ver 3.1) ja arendatakse edasi. Neid on kirjeldatud dokumentides lühendite SWED, SCED ja SPERC all (vastavalt töötajad, tarbijad ja keskkond). Tähtsused leiata sõnastikust.

4. liide. Sõnastik

Siduv ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas (BOELV)

Nende ELi tasandil kehtestatud siduvate väärtuste määramisel on arvestatud sotsiaalmajanduslikku ja tehnilist teostatavust ning IOELVde määramisel arvestatud tegureid.

Pädev isik

Pädevat isikut kirjeldatakse REACH-määruse I lisas kui isikut, „kellel on asjakohased kogemused ja kes on saanud vastavat koolitust, sealhulgas täienduskoolitust“. See, mis on asjakohane, oleneb olukorra keerukusest, aga see isik peaks suutma tuvastada ohte, hinnata riske ja soovitada sobivaid ohjemeetmeid. Termin „pädev isik“ võib olla määratletud ka riiklikes õigusaktides või juhendmaterjalides.

Kasutustingimused

Need hõlmavad käitlemistingimusi ja riskijuhtimismeetmeid.

Kaasstsenaarium

Kaasstsenaarium on kasutustingimuste (käitlemistingimuste ja riskijuhtimismeetmete) kogum kasutusala sisalduva konkreetse tööülesande või tegevuse jaoks, mis on seotud konkreetse riskiobjekti (keskkond või inimene) kokkupuutega.

Kemikaaliohutuse hindamine (CSA)

Registreerijad peavad hindama iga sellise aine kemikaaliohutust, mida nad toodavad või impordivad koguses 10 või enam tonni aastas. Allkasutaja võib teha allkasutaja kemikaaliohutuse hindamise, kui tarnija ei ole tema kasutusala käsitlenud.

Kemikaaliohutuse hindamisel tehakse kindlaks tingimused, mille korral peetakse aine tootmist ja kasutamist ohutuks, ning kirjeldatakse neid. See koosneb kolmest põhietapist: ohu hindamine, kokkupuute hindamine ja riski iseloomustamine. Hindamine tuleb piisavalt dokumenteerida ja tulemused tuleb kirja panna kemikaaliohutuse aruandes, mis esitatakse Euroopa Kemikaaliametile asjaomase registreerimistoimiku osana. Selle eesmärk on tagada ainega seotud riskide ohjamine.

Kemikaaliohutuse aruanne (CSR)

Selles dokumenteeritakse REACH-määruse kohase registreerimise raames tehtud kemikaaliohutuse hindamine ja see on peamine allikas, mille alusel registreerija esitab kõigile kemikaalide kasutajatele kokkupuutestsenaariumide teel teavet. Samuti kasutatakse seda teistes REACH-protsessides (sh aine hindamine, autoriseerimine, piirangute kehtestamine).

Tuletatud vähim toimet avaldav sisaldus (DMEL)

Aluseks võetav riskitase, mida kasutatakse selliste ainete riskijuhtimismeetmete suunamiseks, mille tuletatud mittetoimivat taset (DNEL) ei saa määrata, nt mutageenid ja kantseroogeenid, millel ei ole läviväärtust.

Tuletatud mittetoimiv tase (DNEL)

Ainega kokkupuute tase, mida ületavate kogustega ei tohi inimesed kokku puutuda. Kemikaalide tootjad ja importijad peavad kemikaaliohutuse hindamisel arvutama DNELi kõigi ainete jaoks, mida kasutatakse aastas koguses 10 või enam tonni. DNEL edastatakse saajatele laiendatud ohutuskaardil.

Allkasutaja

Füüsiline isik või ELis asutatud juriidiline isik, kes ei ole tootja ega importija ning kes kasutab oma tööstusliku või kutsetegevuse käigus ainet eraldi või segu koostises. Sellised isikud on töötledjad, segutootjad ja pakendajad. Levitajaid ja tarbijaid allkasutajateks ei loeta.

Allkasutaja kemikaaliohutuse hindamine (DU CSA)

Allkasutaja kemikaaliohutuse hindamisel määratakse aine ohutu kasutamise tingimused allkasutaja enda kasutusala jaoks või tema kliendi/klientide kasutusala(de) jaoks, kui tarnija ei ole seda teavet esitanud. Allkasutajad võivad oma kasutusala seotud kemikaaliohutuse hindamisel kasutada tarnijate ohujäreldusi.

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne (DU CSR)

Allkasutaja kemikaaliohutuse aruandes dokumenteeritakse allkasutaja kemikaaliohutuse hindamine.

ECHA

Euroopa Kemikaaliamet on Euroopa Liidu ametiasutus, mis tegeleb REACH-, CLP-, PIC- ja biotsiidimääruse tehniliste, teaduslike ja haldusalaste küsimustega.

Kokkupuutestsenaarium

Kokkupuutestsenaarium on teabekogum, mis kirjeldab aine tootmise või kasutamise tingimusi, millega võivad kaasneda inimeste ja/või keskkonna kokkupuude ainega. Lõplik kokkupuutestsenaarium kirjeldab tingimusi, mille korral on riskid piisavalt ohjatud.

Kindlaksmääratud kasutusala

Tarneahelas tegutseja poolt ette nähtud aine otstarbekohane kasutamine eraldi või segu koostises või segu kasutamine, sealhulgas omakasutus, või kasutusala, millest vahetult järgmine allkasutaja on teda kirjalikult teavitatud. Kui on vaja hinnata kokkupuudet ja iseloomustada riski, on kindlaksmääratud kasutusala see, mida registreerija või allkasutaja hindab ja mida käsitletakse ohutuskaardile lisatud kokkupuutestsenaariumides.

Soovituslik ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas (IOELV)

Ühenduse IOELVd on tervisega seotud mittedivulge väärtused, mis on saadud nende kehtestamise ajal kehtinud teadusandmete alusel. Need on kokkupuute läviväärtused, millest väiksema lühiajalise või igapäevase tööaegse kokkupuute korral ei ole üldjuhul aine kahjulikku mõju oodata.

Käitlemistingimused

Need on aine kasutamise tingimused. Neis kirjeldatakse tegevusliike, mida kokkupuutestsenaarium käsitleb, kui sageli ja kui kaua ainet kasutatakse, mis protsessis, millisel temperatuuril jms. Kokkupuutestsenaariumisse märgitakse vaid kokkupuutemäära mõjutavad parameetrid.

Püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline (PBT)

Püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised ained on kemikaalid, mis ei lagune keskkonnas lihtsalt. PBT-ained kogunevad tavaliselt rasvkoesse ja nende lagundamine toimub aeglaselt. Nende kontsentratsioon suureneb sageli toiduahela ülemises otsas. Mõne PBT-aine puhul on leitud, et need mõjuvad kahjulikult nii inimestele kui ka loomadele.

Arvutuslik mittetoimiv sisaldus (PNEC)

Aine selline sisaldus, millest väiksema sisalduse korral ei ole ette näha kahjulike mõjude ilmnemist asjaomas keskkonnaosas.

REACH-määrus

Euroopa Ühenduse määrus kemikaalide ja nende ohutu kasutamise kohta (EÜ 1907/2006). Selles käsitletakse kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist. See jõustus 1. juunil 2007.

REACH-määruse eesmärk on tagada inimtervise ja keskkonnakaitse kõrge tase (sh ohtlike ainete hindamise alternatiivsete meetodite edendamine). Ühtlasi on selle eesmärk edendada ainete vaba liikumist siseturul, soodustades samal ajal konkurentsi ja uuenduslikkust.

Riski iseloomustuse suhtarv (RCR)

See on eeldatava või arvutusliku kokkupuute ja arvutusliku mittetoimiva sisalduse (PNEC, keskkond) või tuletatud mittetoimiva taseme (DNEL, inimesed) jagatis. Kui RCR on alla 1, loetakse risk kokkupuute hindamisel arvestatud kasutustingimuste korral ohjatuks.

Riskijuhtimismeetmed

Riskijuhtimismeede on tegevus või vahend, millega vähendatakse või välditakse inimeste (sh tööliste ja tarbijate) ja erinevate keskkonnaosade otsesest ja kaudset kokkupuudet ainega selle kasutamise ajal. Tööstuslikul kasutamisel võetavad riskijuhtimismeetmed on kohtväljatõmbe-ventilatsioon, heitgaasipõletid, kohapealne või omavalitsusüksuse reoveepuhastus ja isikukaitsevahendid.

Segude ohutu kasutamise teave (SUMI)

Allkasutajate sektoriorganisatsioonid koostavad segude ohutu kasutamise üldteabe lehti. Seal on sektorile omasel ja arusaadaval viisil kirjas segu ohutu kasutamise tingimused konkreetse kasutusala jaoks.

Sektoriomane töötajakokkupuute kirjeldus (SWED)

Selles on kirjas sektorile omase tegevuse või protsessi tüüpilised kasutustingimused. SWEDi sisu võib lõppkasutajale edastada SUMI abil, mis on segude ohutu kasutamise teabe ühtlustatud vorm, mis on lõppkasutajale lihtsalt arusaadavas keeles ja lisatakse ohutuskaardile.

Konkreetne tarbijakokkupuute määraja (SCED)

SCEDid kirjeldavad tarbekaupades sisalduvate ainetega seotud tüüpilisi kasutustingimusi (nt tarbijate harjumused ja tavad ning toote disainiga seotud eeldused).

Keskkonda eraldumise erikategooria (SPERC)

SPERCid kirjeldavad konkreetse tegevuse või protsessiga seotud tüüpilisi kasutustingimusi keskkonna seisukohast.

Kasutusala

See on mis tahes töötlemine, segu tootmine, tarbimine, ladustamine, säilitamine, mahutitesse paigutamine, ühest mahutist teise üleviimine, segamine, toote valmistamine või mis tahes muu kasutamine. Üldiselt on kasutusala mis tahes tegevus eraldi või segus oleva ainega.

Kasutusala kirjeldussüsteem

Viiest deskriptorist koosnev kogum, mida kasutatakse kindlaksmääratud kasutusala standardseks lühikirjelduseks ja kokkupuutetsenaariumi lühipealkirja koostamiseks. Deskriptorid ühtlustavad ja lihtsustavad kasutusala kirjeldamist tarneahelas. Need viis deskriptorit on:

- kasutusvaldkond (SU),
- kemikaalikategooria (PC),
- protsessikategooria (PROC),
- keskkonda eraldumise kategooria (ERC),
- tootekategooria (AC).

UVCB

Tundmatu või muutuva koostisega aine, kompleksne reaktsioonisaadus või bioloogilist päritolu materjal.

Väga püsiv ja väga bioakumuleeruv (vPvB)

Sellised ained on väga püsivad (neid on väga raske lagundada) ja väga bioakumuleeruvad elusorganismides. Seetõttu võivad need koguneda toiduahelas inimestele ja keskkonnale kahjulikul määral.

5. liide. Kasulikud viited ja lingid

DOKUMENDID

>> ECHA allkasutajate juhend

http://echa.europa.eu/documents/10162/13634/du_et.pdf

>> 1. e-juhend „Ohutuskaart ja kokkupuutestsenaarium. Nõuandeid saajatele” <http://view.pagetiger.com/ECHAeGuide1-1/Issue1>

>> 13. praktiline juhend „Kuidas saavad allkasutajad käsitleda kokkupuutestsenaariume” http://echa.europa.eu/documents/10162/13655/du_practical_guide_13_en.pdf

>> 14. praktiline juhend „Kuidas koostada IUCLID-is ainete toksilisusandmete kokkuvõtteid ja tuletada mittetoimivaid tasemeid (DNEL)” http://www.echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg_14_on_hazard_endpoint_et.pdf

>> 15. praktiline juhend „Kuidas koostada terviseriskide kvalitatiivset hinnangut ja esitada seda kemikaaliohutuse aruandes” http://echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg_15_qualitative-human_health_assessment_documenting_en.pdf

>> ECHA nõutava teabe ja kemikaaliohutuse hindamise juhend <http://echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-information-requirements-and-chemical-safety-assessment>

>> Allkasutajate koordineerimisrühma (DUCC) aruanne allkasutaja kemikaaliohutuse hindamisel ja allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisel saadud kogemuste kohta: [http://ducc.eu/documents/DUCC Orientation DU CSA v1 June 2012.pdf](http://ducc.eu/documents/DUCC%20Orientation%20DU%20CSA%20v1%20June%202012.pdf)

ECHA VEEBILEHT

>> Allkasutajate veebilehed:

<http://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

>> ECHA-term:

<http://echa-term.echa.europa.eu/>

>> ECHA teavitamine:

<http://echa.europa.eu/support/dossier-submission-tools/reach-it/downstream-user-report>

>> Juhendid:

<http://echa.europa.eu/support/guidance>

>> REACH-määrus:

<http://echa.europa.eu/regulations/reach/legislation>

>> Riiklikud ja ECHA kasutajatoed:

<http://echa.europa.eu/support/helpdesks>

>> ECHA akrediteeritud sidusrühmaorganisatsioonid:

<http://echa.europa.eu/about-us/partners-and-networks/stakeholders/echas-accredited-stakeholder-organisations>

Teiste organisatsioonide veebilehed:

>> Kemikaalide allkasutajate koordineerimisrühmad
<http://www.ducc.eu>

>> Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur:
<https://osha.europa.eu/en>

>> Kokkupuute hindamise vahendi omanikud:
Vt tabel 4

>> OECD eChemPortal:
<http://www.echemportal.org>

>> Gestise andmebaas:
<http://www.dguv.de/ifa/Gefahrstoffdatenbanken/GESTIS-Stoffdatenbank>

>> Cefic:
<http://www.cefic.org/Industry-support/Implementing-reach/>

>> Cefic/Concawe/DUCC/FECC „Kokkupuutestsenaariumi kontrollimise juhend – Aine laiendatud ohutuskaardil tarneahelas edastatav teave“: http://www.cefic.org/Documents/IndustrySupport/CeficcommunicationnextSDS_130711.pdf

>> BAuA, Saksamaa Föderaalne Tööohutuse ja -tervishoiu Instituut:
<http://www.baua.de/EMKG>

>> Ühendkuningriigi töötervishoiu ja -ohutuse amet:
<http://www.coshh-essentials.org.uk>

EUROOPA KEMIKAALIAMET
Annankatu 18, P.O. Box 400,
FI-00121 Helsinki, Soome
echa.europa.eu